

ΟΜΗΡΟΥ ΒΑΤΡΑΧΟΜΥΘΟΛΟΓΙΑ,

ΗΤΟΙ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΚΟΒΑΤΡΑΧΟΥ,

Μεταγλωττισθεῖσα

ΕΙΣ ΑΠΑΝΗ ΟΜΟΙΟΤΕΛΕΥΤΟΝ ΦΡΑΣΙΝ

Καὶ αὐξηθεῖσα

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΛΙΔΕΣΙΜΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΔΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΣΤΟΒΗΚ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΩ: 1735.

Nῦν δὲ διορθωθεῖσα καὶ ποικίλαις σημειώσεσι πλούτισθεῖσα
ἐκδίδοται τὸ δεύτερον

ΤΠΟ

Μ. Ζ. ΠΡΑΚΤΙΚΙΔΟΥ

βιβλιοπάζλου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΠΑΣΣΑΡΗ.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΝΙΚΙΟΥ, ΑΡΙΘ. 15.

1864.

ΒΑΤΡΑΧΟΜΥΩΜΑΧΙΑ

ΤΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ,

ΥΠΟ

ΔΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΣΤΟΒΗΚ,

KAI

ΣΤΟΙΧΕΙΟΜΑΧΙΑ

ΥΠΟ

I. P. M. ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ:

ΟΜΗΡΟΥ ΒΑΤΡΑΧΟΜΥΩΜΑΧΙΑ,

ΗΤΟΙ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΙΩΝΙΚΟΒΑΤΡΑΧΩΝ,

Μεταγλωττισθεῖσα

ΕΙΣ ΑΠΛΗΝ ΟΜΟΙΟΤΕΛΕΥΤΟΝ ΦΡΑΣΙΝ

Καὶ αὐξήθεῖσα

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΑΙΔΕΣΙΜΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΔΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΣΤΟΒΗΚ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΩ: 1745.

*Nῦν δὲ διορθωθεῖσα καὶ ποικιλαις σημειώσεσι πλούτισθεῖσα
ἐκδίδοται τὸ δεύτερον*

ΥΠΟ

M. Z. ΠΡΑΚΤΙΚΙΔΟΥ

βιβλιοπώλου.

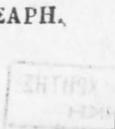
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΠΑΣΣΑΡΗ.

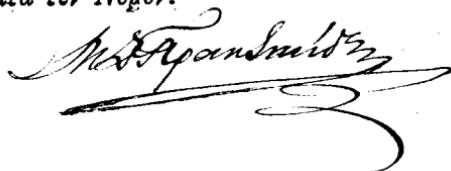
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΝΙΚΙΟΥ, ΑΡΙΘ. 15.

1864.

Πάτερ ἀρτίτενος, ἀπαραλλάκτως μὲρ τυπωμέτορος, μὴ φέροτ
δὲ τὴν ἴδιαχειρον ὑπογραφήν μου, ώς ἐκ τυποκλοπίας προερ-
χόμενος, καταδιωχθήσεται κατὰ τὸν Νόμον.

1744

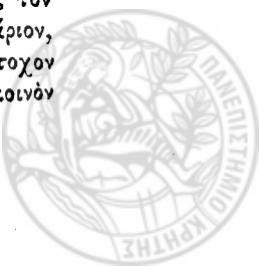
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

ΜΕΤΑΞΥ τῶν Βιβλίων μου συγκαταριθμεῖται καὶ τὸ ποιητικόν ἡ *Βατραχομομαχία* τοῦ Ὁμήρου, παραφρασθεῖσα εἰς τὴν καθομιλουμένην ἡμῶν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμωτάτου καὶ λογιωτάτου Δόν Γεωργίου Ὀστοθήκη, καὶ τυπωθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν Βενετίᾳ παρὰ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων Νικολάῳ Γλυκεῖ κατὰ τὸ ἔτος 1746.

Τὸ ποιημάτιον τοῦτο, κατ' ἄλλους μὲν, γέννημα τῆς δαιμονίου φαντασίας τοῦ κορυφαίου ἐκ τῶν τῆς ἀρχαιότητος ποιητῶν, τοῦ ἔτι καὶ νῦν ἀπὸ τὸν πεφωτισμένον κόσμον θαυμαζούμενου ΟΜΗΡΟΥ, κατ' ἄλλους δὲ, ψευδῶς αὐτῷ ἀποδιδόμενον, ἀπεφάσισκα νὰ ἐκδώσω καὶ ἐκ δευτέρου ηδη μετὰ καὶ τοῦ, ἐν εἰδεί Παραρτήματος, ὑπὸ τοῦ Τυπογράφου ἵστιος προστεθέντος ἐν τῷ τέλει ἐτέρου ποιημάτου, *Στοιχειομαχία* ἐπιγραφομένου, καὶ ὑπὸ I. P. M. τοῦ Βυζαντίου πεποιημένου.

Εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ βιβλιδάριου τούτου παρεκινήθην κυρίως ἀπὸ μόνην τὴν ὥδεν, ὅτι τοιαῦτα ἀμύκητα γεννήματα τῆς γονίμου καὶ ὑψηλῆς φαντασίας τῶν ἀθανάτων ἡμῶν προγόνων, πρέπει νὰ καθιστῶνται κοινότερα παρ' ἡμῖν διὰ τῆς διὰ τοῦ τύπου πολλαπλασιάσεως αὐτῶν, προλαμβανομένης οὕτω τῆς παντελοῦς ἐκλείψεώς των, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὸ παχρὸν ποιημάτιον, ὅπερ τυπωθὲν πρὸ 118 ἐτῶν, κατέστη ηδη σπανιώτατον. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ὁμήρου σώζεται εἰσέτι τὸ ἔργον τοῦτο, ἀλλ' ἡ γλῶσσα αὗτη εἰς τὸν κοινὸν λαὸν εἰναι ἀκατάληπτος· τὸ δὲ ἀνὰ χεῖρας βιβλιδάριον, παραφρασθὲν ἀπὸ ἀνδρά, εἰ καὶ ἔνον, ὡς φαίνεται, κάτοχον δημώς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, χρησιμεύει κυρίως διὰ τὸν κοινὸν λαόν.

Καὶ περὶ μὲν τῆς ἡθικῆς ἀξίας τοῦ ποιημάτιου τούτου, καθὼς καὶ περὶ τῆς ἐπιτυχοῦς ή μὴ παραφράσεως αὐτοῦ, ἄλλοι κρίνεταισαν. Ἐγὼ δὲ λέγω μόνον, ἀρ' ὅσον παρετήρησα ἐξ ἀπλῆς ἀντιπαραβέστεως πρὸς τὸ κείμενον, ὅτι ὁ παραφραστής δὲν πειράσθη εἰς τὴν κατὰ στίχον πιστὴν παράφρασιν, ἀλλὰ, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, ποιητικῇ ἀδείᾳ, ἐτετραπλασίασε τοὺς στίχους· διότι τὸ μὲν πρωτότυπον σύγκειται ἀπὸ 305 στίχους (ὅρα στερεότ. ἔκδ. Λειψίας, 1828. Τύποις Caroli Tauchnitiū), τὴν δὲ παράφρασιν αὐτοῦ ὁ Γ. Ὁστοθήκη ἀνεβίβασε μέχρι τῶν 1170 στίχων. Καὶ ἀληθῶς εἰπεῖν, εἰς πολλὰ μέρη ὁ παραφραστής οὗτος ταυτολογεῖ, ἀλλ' ή ταυτολογία αὕτη δὲν προξενεῖ ἀπδίαν εἰς τὸν ἀναγνώστην· διότι οὗτος εὑρίσκει μᾶλλον ἀνεπιγμένας τὰς ἔννοιας καὶ εἰκόνας τοῦ Ποιητοῦ. Τοῦτο δὲ μόνον εἶναι παρατηρήσεως ἀξιον, διτε ἐνῷ ἀλλοῦ ἀνέπτυξε πλατύτερον τινὰς τῶν σκηνῶν τοῦ δράματος, ἀλλοῦ παρέλιπεν δλως διόλου ἀλλας τινὰς σκηνογραφίας τοῦ πρωτοτύπου.

Πρίν τελειώσω τὸν μικρὸν μου πρόλογον κρίνω ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσω τοῖς φίλοις ἀναγνώσταις ὅτι, ἀποφασίσας νὰ ἐκδώσω τὸ ποιημάτιον τοῦτο, ἐσκέψθην ὅτι ἡ-ο καλὸν νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ πλεῖστα τυπογραφικὰ ή καὶ γλωσσικὰ λάθη, ἐξ ὧν ἔγεμε. Καὶ δὴ ἐπράξα τοῦτο δοσον ἰδυνάμην. Μετήλλαξα δὲ καὶ λέξεις τινὰς λίαν ἀπηρχαιωμένας καὶ πάντη ἀχρήστους τὴν σήμερον, ἀντικαταστήσας αὐτὰς δι' ἀλλων ταυτοπράτων καὶ εὐχρηστοτέρων. Εἰς δὲ τὴν γραφὴν τῶν χυδαίων λέξεων ἡκολούθησα τὸ ἐπικρατέστερον παρ ἥμιν σύστημα τῆς ὀρθογραφίας. Ἐπὶ πλέον δὲ ἐπλούτισα αὐτὸ καὶ διὰ σημειώσεων ιστορικῶν τε καὶ ἐπεζηγηματικῶν, διπος καταστήσω φιλολογικώτερον, οὗτως εἰπεῖν, τὸ ἔργον. Τοῦτο δὲ ἐπράξα, διτε ἐπιδεικτῶν ἡ τὸ τοῦ συγγραφέως ἀντιποιούμενος σεμνὸν δόνομα, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐκδώσω τὸ ποιημάτιον γυμνὸν καὶ ἀμορφὸν, διπος εἴχε, καὶ ἐπισύρω οὕτως εἰς ἐμαυτὸν τὸν τοῦ κερδοσκόπου μῶμον.

"Αν τὸ ἀστεῖον τοῦτο ποιημάτιον παρὰ μὲν τῷ κοινῷ λαῷ τύχῃ καλῆς ὑποδοχῆς, θεωρούμενον ὡς μέσον μικρᾶς διασκεδάσσεως ἐν ὕστεροις ἀργίας, παρὰ δὲ τοῖς σπουδαίοις εὐμενοῦς ἀξιωθῆι κρίσεως, θέλω καταστῆσει αὐτὸ ἐν ἀλλῃ ἐκδόσει τελειότερον καὶ τερπνότερον.

'Ἐν Ἀθήναις, τῇ 21 Μαΐου 1864.

'Ο ἐκδότης

M. Z. ΠΡΑΚΤΙΚΙΔΗΣ.

ΒΑΤΡΑΧΟΜΥΩΜΑΧΙΑ

ΤΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ.

ΤΑΙΣ Μούσαις² νὰ χορεύουσι: Βλέπω εἰς Ἐλικῶνα³,
Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ θέλω νὰ λάθω αἴγανα⁴,
Διὰ νὰ γράψω ἐπιμελῶς τὸν πόλεμον τὸν μέγαν,
‘Οποῦ ἐτραγουδούσασιν ἡ Μούσαις καὶ ἔχορεῦγαν·
Τὸν πόλεμον τὸν φοβερὸν καὶ αἰματώδη μάχη,
‘Οποῦ μαζῆ ἐκάμασιν οἱ ποντικοθατράχοι·

1) Ο "Ομηρος, δ κατ' ἔξοχὴν Ποιητὴς, τοῦ δούλου καὶ ἡ πατρὶς, καὶ οἱ γονεῖς, καὶ διχρόνος τῆς ζωῆς, καὶ ἡ Ήπαρξης αὐτῇ ἀμφισθητοῦνται, συνήθιστας λέγεται ζήσας περὶ τὸ 1000—900 πρὸ Χρ. Περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἀμφισθητοῦσι πιθανώτερον ἡ Σμύρνη καὶ ἡ Χίος. Ἐκτὸς τῶν δύο ποιημάτων του, τῆς Ἰλιάδος καὶ Οδύσσεϊας, τῶν ἀριστουργημάτων τούτων τοῦ ἀνθρώπινου νοὸς, τὰ δόπια, κομισθέντα πρῶτον ὑπὸ τοῦ Λυκούργου ἐκ τῆς Ἰωνίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, συνηρμοολογήθησαν ἐπιτατο εἰς ἐν δι’ ἐπιστασίας τοῦ Πεισιστράτου, ἀποδιδονται εἰς αὐτὸν, φευδωνύμως τὸ πλεῖστον, ἡ ἀνὰ χεῖρας Βατραχομυομαχία, τριάκοντα τρία Ἐπιγράμματα καὶ τινες Ἱμνοι.

2) Άι Μούσαι ἡσαν θυγατέρες τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, ἐννέα τὸν ἀριθμὸν, ήτοι, Κλειδ., Εὐτέρηη., Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ἐρατ., Πολύμνια, Ούρανία καὶ Καλλιόπη, ἔφοροι τῶν ἐλευθερίων τεχνῶν καὶ πάσης νοερᾶς ἐνασχολήσεως ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀπόλλωνος, διετρίβουσι συνήθως εἰς τὸν Ἐλικῶνα.

3) Ο Ἐλικῶν, δουύδην τῆς Βοιωτίας, ἵερὸν τῶν Μουσῶν καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, καλούμενος ἡδη Ζαγάρα.

4) Δηλαδή, θὲν Επιγράμματα καὶ ρήσω, κτλ.

Πόλεμον περιθόητον, ὄργίλον κατὰ φύσι,
 'Οποῦ ὁ Ἀρης¹ εἰς αὐτοὺς τὸν εἰχε προξενήσῃ.
 Καὶ τοὺς θατραχοποντικοὺς ἔκαμε παλληκάρικ.
 Νὰ πολεμοῦν ὡς Γίγαντες², ὡς; φοβερὰ λυρνιάρικ.
 Καὶ τούτη εἶπε καὶ ἀρχὴ εἰς τὸ κακὸν ποῦ γένη,
 Διὰ νὰ πάγ' ὁ ποντικὸς νὰ πεῆ νερὸν στὴν λίμνη.
 'Ποῦ μάχην ἡμέρ' ὁ ἄθλιος τοῦτος διὰ νὰ φύγῃ,
 'Απὸ τῆς γάτας τὸ πικρὸν καὶ φοβερὸν κυνῆγι,
 Εἰς λίμνην ἥλθε τρέχοντας, φισσοποθεμμένος,
 'Απὸ τὸν φόβον ἔτρεμεν, ἦτον καὶ διψασμένος.
 Αὐτοῦ ἐστάθη, γύρωθεν νὰ θεωρῇ τὴν λίμνη,
 Καὶ γάτους πλειό μὴ Ἐλέποντας, σκύπτει νερὸν νὰ πίνῃ.
 'Εχόρτασεν αὐτοῦ νερὸν, καὶ ὑστερὸν χωρὶς ἔννοια,
 Πλύνει ὡς ἀφεντέπουλος³ καὶ μούτσουν, καὶ γένεια,
 Τὴν λίμνην ἔκαμε λουτρὸν, χέρια ποδάρια νίππαι,
 'Ωσὰν νὰ ἥτον ἀρχοντας εἰς ἐδικόν του σπίτι.
 Κ' ἔκει ὅποι ἐπλύνετο, κάτω 'ις αὐτὰ τὰ θρύχη,
 Τὸν Ἐλέπιο Φουσκομάγουλος, τὸν λέγουσι Λιμνάρχη.
 Τοῦτος ἦν μέγας θάτραχος, μεγάλο παλληκάρι,
 Τὸν κράζουν Φουσκομάγουλον, Λιμνάρχην, Λιμνοχάρη.
 Τούτος θωρεῖ τὸν ποντικὸν αὐτοῦ μὲν ὄργην μεγάλη,
 Πῶς φαίνετ' ἔδουσιαστής εἰς ζένον περιγιάλι,
 Καὶ λέγει, αὐτὸς ποῦ ἔμαθεν ἐδῶ νερὸν νὰ πίνῃ,
 'Άν τὸν ἀφήσω ζωντανόν, στειρεύει⁴ μας τὴν λίμνη.

1) Ο 'Αρης ἥτον υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς "Πρᾶς, καὶ ἐλατρεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων 'Ἐλλήνων ὡς θεὸς τοῦ ποδέμου, εἰκονιζόμενος πάντοτε μὲ ἀγρίαν καὶ συναρπάζοντας μορφὴν, ἔνοπλος καὶ φονικός. Φονεύστις ποτὲ τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος: 'Αλιψάρθιον, ἐδικάσθη εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις, ἀπὸ τοῦ δύναματος αὐτοῦ κληθὲν "Ἄρειος Ηρακλέας, περίφημον δικαστήριον, καὶ ἡθωώθη. 'Επολέμησε δὲ καὶ μετὰ τοῦ Ηρακλέους, ὅποτε ἀγώρισεν αὐτοὺς δὲ Ζεὺς φίψας ἐν μέσῳ αὐτῶν χεραυνόν.

2) Οι Γίγαντες, κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἥσαν υἱοί τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, τέρατα ἔκαισιου ἀνδρίας, μὲ δρακοντώδεις πόδες κτλ., οἵτινες ἐπολέμησαν κατὰ τῶν θεῶν, καὶ καταβλήθησαν ἐκρημνίσθησαν εἰς τὸν Τάρταρον.

3) Οὕτω διώρθωσα τὸ πρεφενῶς ἐσφαλμένον 'Αφεντέτου ποσ.

4) Άντι, Στειρεύει, ἥτοι 'Εξ αντλεῖ, / μᾶδειάζει, κτλ. Παρὰ

Γιατ' ἀν καὶ φύγη μοναχὸς, ἔρχεται μὲ τὸ πλῆθος,

Καὶ πίνουν καὶ στερεύουσι τῆς λίμνης μας τὸ ἕυθος.

"Αν φάίνετ' ἔξουσιαστής ὁ μόνος, καὶ δὲ ξένος,

Τί θέλει κάμπει ἀν φέρη δῶ τῶν ποντικῶν τὸ γένος;

Κάμνω τὸν δύμας νὰ διελθῇ, καὶ πλεύ νὰ μὴ γυρίσῃ

Στὴν λίμνην ποῦ ὁρέγεται, λουτρὸν νὰ ἀποκτήσῃ.

Ταῦτα λογάζει ὁ Βάτραχος, δύμας μὲ τέχνην πρῶτα,

Τὸν ποντικὸν χαιρέτησε, καὶ ὑστερον τὸν ἡρώτα·

Λέγει του, — "Εχεις, φίλε μου, ηθη ἐπαινεμένα,

Καὶ φάνεσαι εὐγενικάς, ἀλλὰ τί θές στὰ ξένα;

Τίς εἰσαι, καὶ πῶς ἔτυχες, εἰπέ μου τὴν αἰτίαν,

Καὶ θέλεις μὲν εὔρηξις θοηθόν, ἀν ἔχης δυστυχίαν.

"Ἐγὼ νὰ σοῦ συμβοηθῶ, ἔχω καλὸν τὸν τρόπον,

Γιατ' εἶμαι μέγας θατιλεὺς εἰς τοῦτον μας τὸν τόπον.

"Ἐγώ μαὶ ὁ Φουσκομάγουλος, καὶ μὲν ἔκαμαν Διγνάρχη

Σ αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν μας οἱ ἄρχοντες θατράχοι·

Καὶ κάμνω σε ὑπέρπλουτον, ἀν καὶ νὰ ἥσαι ξένος,

"Αν μοῦ εἰπῆς καταλεπτῶς τὸ ἐδίκον σου γένος·

Γιατὶ αὐτὸ τὸ ξύδος σου καταπολλ' ἀποδείκτει,

Πῶς εἴσαι τέκνον ἀξιον, ἀπὸ μεγάλο σπίτι. —

Ταῦτα ὁ Φουσκομάγουλος τοῦ ποντικοῦ διηγήθη,

"Αλλ' οὗτος τοῦπε, — Τί θωρεῖς τὰ εὐγενῆ μου ηθη;

Τὰ ηθη δὲν ἐθιώμαζες, ἀν ἤξευρες τὸ γένος;

Γιατ' εἶμαι περιβόητος, στὸν κόσμον ἀκουσμένος.

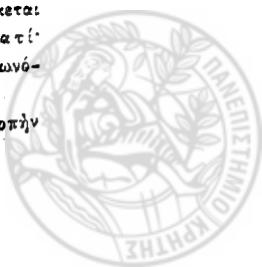
Τ' ὅνομα τῶν γονέων μου θαγμάζεις ἀν ἀκούσης,

Τοῦ Ψωμοφᾶ τοῦ θασιλέ² καὶ τῆς Γλειφαμελούσης.

τοῖς Κρητίνοις δύμας ἡ λέξις Στερεύω σημαίνει καὶ τὸ Φυλάττω, Τέθημι (τοποθετῶ), κτλ. π. χ. "Πάρε αὐτὸ τὸ μιγαῖρι καὶ στέρεψέ το." δηλ. φύλαξέ το ἡ βάλε το εἰς τὴν θέσιν του.

1) Τὴν γραφήν ταύτην ἐπροτίμησα ἀντὶ τοῦ Διατά, ὅπερ μεταχειρίζεται ὁ παρχραστής πάντοτε καὶ πανταχοῦ· καὶ τοῦτο, διότι ἀρέσκεται μᾶλλον ἡ συνήθεια εἰς τὴν διὰ τοῦ Γιατά τὴν ἔχειαν παρὰ τὴν τοῦ Διατά· ὀσαύτως μετέβαλα ἐν πολλοῖς καὶ τὸ Διατά εἰς τὸ συνηθέστερον καὶ εὐφωνότερον Γιατά.

2) Βεβιασμένη ἀποκοπὴ τῆς ληγούσης, διὰ τὸ μέτρον. Τὴν ἀποκοπὴν

Ἄν οἵξευρες, ὡς θάτραχε, τὶ εἰν' οἱ δύο ἔκεινοι,
 Ἡ κεφαλὴ σου ἐπρεπε κάτω στὴν γῆν νὰ κλίνῃ.
 Τὸν Ψωμοφᾶν τὸν θασιλέ καὶ τὴν Γλειφομελοῦσαν,
 Τὰ ποντικοστρατεύματα αὐτοὺς ἐπροσκυνοῦσαν
 Βασιλικὸν ἀνδρόγυνον εἶναι οἱ δύο τοῦτοι,
 Στὰ φαγητὰ περίφημοι, στοὺς δούλους καὶ στὰ πλούτη.
 Καὶ δταν τρώγη ὁ Ψωμοφᾶς, τὸν παραστέκουν τότε
 Χίλιαις χιλιάδες ποντικῶν, καὶ δοῦλοι, καὶ στρατιῶται·
 Κ' εὐθὺς ποῦ πέσῃ ψίχουρον², ἀπ' τὸ δικόν του στόμα,
 Τ' ἀρπάζουν, δὲν τ' ἀφίνουσι, νὰ πατηθῇ στὸ χῶμα.
 Πριχοῦ νὰ φάγῃ τὰ ψωμιά, τὴν τράπεζαν παστρεύουν,
 Ο, τι κι ἀν μείνη παίρνουν το, καὶ παρευθὺς μισεύουν.
 Κ' ἔκεινος μένει ώ; θασιλεὺς εἰς μέγιστον παλάτι,
 Καὶ περπατεῖ μὲ στόχασιν, νὰ μὴ πιχθῇ ἀπὸ γάτη.
 Πλὴν, θάτραχε, πῶς μὲ θωρεῖς, καὶ δὲν σὲ πιάνει τρόμος,
 Ποῦ εἴμι³ ἐγώ τέτοιῳ πατρὸς υἱός καὶ κληρονόμος;
 Γιὰ τὸν πατέρα μου εἴπά σου, γιὰ τὴν μητέρα γροίκα⁴,
 Νὰ διηγηθῶ ταῖς χάραις της, τὰ πλούτη καὶ τὴν προΐκα.
 Ετούτην τὴν θασιλίσσαν κράζουν⁵ Γλειφομελοῦσαν,
 Τὰ ποντικοστρατεύματα αὐτὴν ἐπροσκυνοῦσαν.
 Αὐτὴ δὲν ἐγεννήθηκεν, ὥσὰν κ' ἐσχες θατράχοι,
 Άλλ' ἐγεννήθη⁶ εὐγενικὰ στὸ μέλι καὶ μελάσκι.
 Ασκὸς μὲ μέλι τίτονε τῆς μάννας μου τὸ στρῶμα,
 Γιατ' ἐγεννήθηκεν ἐκεῖ, κ' ἐκεῖ ἀνετράφη ἀκόμα.
 Νύκτα γεννήθη σκοτεινά, κ' ἔλαμψκε τὰ παλάτια,
 Γιατὶ ἀνάπταν ώς φωτιάς τὰ εὔμορφά της μάτια.

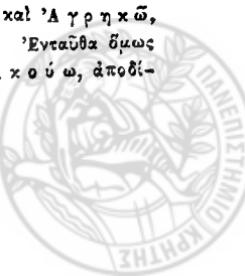
88 ταύτην ἀκολουθεῖ ὁ παραφραστής καὶ ἐφεξῆς διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

1) Δηλαδή, νὰ μοι προσφέρῃς τὴν ἀνήκουσαν προσκύνησιν.

2) Ἄντει Ψίχουλον, ἢ Ψίχαλον.

3) Προσταχτεὶ τοῦ βῆματος; Γροῖχῶ, ἢ Γροῖχῶ, καὶ Αγρηχῶ, σημαίνοντος τὸ Καταλαμβάνει μεράνω, Ἐννοῶ ('Νοιώθω). Ἐνταῦθα δύμας σημαίνει τὸ Ακούσσον. Αὐτὴν δὲ τὴν σημασίαν, τοῦ Ακούσου, ἀποδίδουσι καὶ οἱ Κρητεῖς ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ βῆμα τοῦτο.

4) Άντει τοῦ Ουμάζουν.

Καὶ ἔγινε βασίλισσα, μὲ δούλους, μὲ κοπέλων¹,
Ποῦ τὰ ποδάρια της φιλοῦν, γιατ' εἶναι ὅλον μέλιζ.

Τοῦ Ψωμοφᾶ τοῦ βασιλέως ἐγίνηκε συμβία,

Κ' ἐτεκνοποίητεν ἐμὲ μὲ ἄλλα δυὸς παιδία.²

Τὰ δύο βασιλόπουλα δὲ Χάρος³ εἶχε πάρει,

Καὶ μονογέλς ἀπόμεινα, βασιλικὸν κλωνάρι.

Οὐ Ψωμοφᾶς δὲ βασιλεὺς ἀλέποντας εἰς ἐμένα

Ταῖς χάραις ὅπου ἔχ' αὐτὸς, καὶ οὕτη τὸ ἀκουσμένα,

Εὔθυνς μὲ ἐκατέστησε δίκον του κληρονόμου,

Καὶ ἔδωκέ μου ὄνομα μεγάλο εἰς τὸν κόσμον.

Τὸ δνομά μου γίνεται τῆς χάριτος σημεῖον,

Γιατὶ τὴν χάριν μου δῆλοι κληρονομῶν καὶ Είον.

Ψιχάρπαγα μὲ ὡνόμασε, γιατὶ τὴν χάριν εἶχα,

Τρώγοντας τὰ ψωμιά αὐτὸς, ν' ἀρπάζω γὰρ τὴν ψίχα.

Καὶ ἔλεγέ μου, ἂν μικρὸς ἔχω τοιάντην χάρι,

Τί θέλει κάμω ἀν γενῶ μεγάλο παλληκάρι;

Τὴν ψίχαν ἀν ἀπὸ μικρὸς ἀρπάζεις μου μὲ θία,

"Αν μεγαλώσῃς, παίρνεις τα καλὰ καὶ τὰ ψωμία."

Καὶ ὅχι μόνον τὰ ψωμιά, ἀλλὰ καὶ παξημάδι.

Πῶς θέν ν' ἀρπάζεις, τέκνον μου, ἀλέπω το τὸ σημάδι.

Τὰ πλούτη μου παίρνεις ἐσύ, τρώγοντας τὰ ψωμιά,

Γιατὶ αὐτοῦ τῶν ποντικῶν στέκει ή βασιλεία.

Δαιπόδην ἀπὸ τὴν σήμερον δίκην σου δὲς θνατούτη³

Ταῖς χάραις μου ἔχεις, οὐδὲ, ἔχει τα καὶ τὰ πλούτη.

Τώρα, ὦ Φουσκομάγουλε, ἐδῶ σ' ἐκαρτεροῦσα,

Ν' ἀκούσης γιὰ τὸν Ψωμοφᾶν καὶ τὴν Γλειφομελεῦσα⁴.

Νὰ καταλάβῃς ἀπ' αὐτὸν τὰ πλούτη καὶ τὸ γένος,

Καὶ ἀπὸ ποῖα φαγητὰ εἰμαὶ ἀναθρεμμένος.

1) "Ητοι, 'Γ π η ρ ἔ τας, 'Α κ ο λ ο ύ θ ο υς, κτλ. Διὸς τῆς αὐτῆς λέξεως οἱ Κρήτες καλοῦν ἐνίστε καὶ τὰ τέκνα των.

2) Χάρον ἐκάλεσεν ή συνήθεις τὸν θάνατον, κατὰ μετωνυμίαν ἀπὸ τοῦ Χάρωνος, διν ἐμυθολόγους οἱ παλαιοὶ διεπόρθμευεν εἰς τὸν ἄδην τὰς φυγῆς τῶν ἀπειθνησκόντων, λαμβάνων ναῦλον ἵνα ὑδολὸν παρ' ἔκαστου.

3) Η Β α σ ι λ ε ι α, δηλαδή.

"Εχ' ὁ πατέρός μου τὰ ψωμιά, κ' ἡ μήτηρ μου τὸ μέλι,

Καθὼς μὲν ἀνεθέψασι, κινέσποντας σπονθέλεις¹

Μέλι γλυκὺν, ἀσπρον ψωμί, νὰ τρώγω μοῦ ἐδίνα,

Καὶ ὅλα τ' ἄλλα φαγητὰ ποῦ γίνοντ' ἀπ' ἔκεινα.

Διάφορα ζυμαρικὰ τῶν πλούσιων ἀνθρώπων,

Ποῦ μὲν τὸ μέλι γίνονται μὲν ἐπιδέξιον τρόπον,

Μεῦ τὰ κουβάλαι² δὲ Ψωμοφᾶς μὲν τὴν Γλειφομελούσαν,

Τόσον ποῦ ἐσιγχάίνουμον, καὶ ἄλλοι τὰ ζητοῦσαν.

Δοιπόν εἴγ' ἀνετράφηκα μὲν φαγητὰ πιτίδεια.

"Οχι ὥσταν ἐσε, ποῦ τρῶ;³ λάχανα καὶ κρομμύδια.

Καὶ δι' αὐτὰ τὰ φαγητὰ, ποῦ πάντα ἔτρωγά τα,

"Οπου μὲν δῆδη ὄρέγεται νὰ μὲν ἀρπάζῃ ἡ γάτα.

Γιατ' ἔκαμψ' ἀντερα γλυκά, τίτεύρει το ἔκεινη,

Κ' ἔτσι διὰ νὰ πιάσῃ ἐμὲ, κάθε φαγί⁴ ἀφίνει.

Γι' αὐτὸν μὲν ἔκυνηγησε σήμερο νὰ μὲν πιάσῃ,

"Ομως ἐγὼ ἐκρύθηκα ἐδῶ κοντὰ στὰ δάση.

Κ' ἦλθα νὰ κάμω σπίτ' ἐδῶ, στῆς λίμνης σου τὸ θράχος,

Καὶ φέρνω καὶ τοὺς δούλους μου, δὲν κατοικῶ μονάχος. —

"Οτ' δὲ Ψιγάρπαξ ἔλεγεν αὐτὰ καὶ ἔκαυχᾶτο,

Τότε δὲ Φουσκομέγουλος πολλὰ ἔσυλλογάτο,

Τι νὰ εἰπῇ μὲν μηχανήν στὰ λόγια του τὰ τόσα,

"Οποῦ τὰ δυό του μάγουλα ἀπὸ θυμὸν φουσκῶσα.

Πλὴν τ' ἀπεκρίθει εἰρηνικά, καὶ τὴν ὄργην του κρύπτει,

Καὶ λέγει του, — Ψιγάρπαγε, ή δψις σου ποδείκτει

Πᾶς εἶσαι θασιλιόπουλον, ἀνδρας χαριτωμένος,

"Ομως μὴ τὸ καταφρονῆς τὸ ἐδίκον μας γένος."

Δὲν εἶναι τόσον θάρβαροι οἱ ἀρχοντες θατράχοι,

Μὲ σόλον ποῦ περιπατοῦν εἰς λάσπαις καὶ εἰς θράχη:

Πλὴν σπίτια ἔχουσι καλά, καὶ φαγητὰ πιτίδεια,

"Οχι, ως εἶπες, διτι μεῖς τρώγομεν τὰ κρομμύδια."

1) Φράσις συνήθης, διτι ἦς ὁ λαὸς ἐπεύχεται τὴν θεην εὐδαιμονίαν κτλ. εἰς τοὺς φίλους.

2) Αντί, Τρώγεις.

3) Απὸ τοῦ Φαγεῖν.

Οյδὲ κάμπι' ἄλλη φυλὴ, πλὴν τῶν θεατράχων μόνου,

Διπλὸν ἔσοίλειον κροκτοῦν, διὰ χαρίτων Κρόνου¹,
Στὴν γῆν, καὶ εἰς τὰ ὑδατα, ἔχομεν ἐπαρχίαν,

Καὶ εἰς ταῖς δύο τρώγομεν δρι μᾶς κάμει χρείαν·
Στὴν στερεὰν χορεύομεν, καὶ γλυκοτραχγουδοῦμεν,

Καὶ ἀπ' αὐτὴν εἰς τὰ νερὰ ὡς Γίγαντες πηδοῦμεν·
Καὶ κάτω καταβαίνομεν, εἰς εὔμορφα παλάτια,

Π' ἀκόμη δὲν τὰ εἴδασι τῶν ποντικῶν τὰ μάτια·
Παλάτια περιβόητα στὰ ὑδατ' ἀποκάτω,

Ποῦ τάκτισ' ὁ Ηελάγιος, καὶ εἰς αὐτὰ κοιμᾶτο.
Τοιαῦτα κτίρια ἔσù, Ψιχάρπαγε, δὲν εἶδες·

Ότι ἔκει δὲν φαίνονται γάταις, οὐδὲ παγίδες·
Ποῦ ἂν αὐτὰ τὰ μάτια σου, μία φορὰ θωροῦσαν,

Ἐξέγανες τὸν Ψωμοφᾶν καὶ τὴν Γλειφομελοῦσαν. —
Ταῦτα ὁ Φουσκομάγουλος δσον ἐδιηγᾶτο,

Ωρέγετ' ὁ Ψιχάρπαγος νὰ πάγη ἔκει κάτω,
Νὰ εῦρῃ τέτοια κτίρια, δπου γάταις δὲν ἔταν,

Διὰ νὰ τρώγῃ ἕτουχος ἥμεραν καὶ τὴν νύκταν.
Καὶ λέγει του, — Πιάσ νὰ διαβῶ, νὰ δῶ τέτοιο παλάτι,

Χωρὶς καράβι νὰ θωρῶ, καὶ χώρις κωπηλάτη;
Οὐδὲ στὸ ποντικόγενον ἐδάθη, κατὰ φύσι,

Χωρὶς τὰ θαλασσοῦλον, τὴν λίμνην ν' ἀρμενίσῃ.—
Ταῦτα τοῦ Ψωμοφᾶ ὁ υἱὸς ἀφ' ὅτου² διηγήθη,

Πάλιν ὁ Φουσκομάγουλος ἔτει τοῦ ἀπεκρίθη·

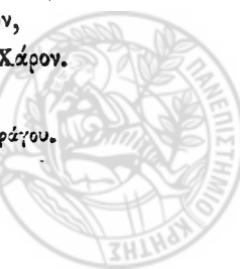
1) Ο Κρόνος ἤτον αἰδὲς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, γεννήσας ἐκ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ήρας τὸν Ποτειδῶνα, τὸν Πλούτωνα, τὴν Ήραν, τὴν Δέμητραν, τὴν Εστίν καὶ τὸν Δία, δστις, ἔκβαλὼν αὐτὸν τῆς άργῆς, ἔρβιψεν εἰς τὸν Τάρταρον μὲ τοὺς λοιποὺς Τιτᾶνας. Οἱ Ἑλληνες ἐπρεσωποῦσιν εἰς τὸ δνομα τῆς ἀρχαίας ταύτης θεότητος τὸν Χρόνον, δθεν καὶ τὸν παρίστανον ὃς γέροντα φαλακρὸν, δρεπανηγόρον, καταπίνοντα τὰ τέκνα του κτλ., τὸ δὲ σηματο του εἰς τὴν κοινὴν διμιλιαν ἐσήμεινε γέροντα ξεμωρχμένον, ἐξ οὐ καὶ τι παροιμία: « Κρονίως δέειν ». —

2) Οὕτω διώρθωσα ἐντεῦθε καὶ ἐν τοῖς ἐφεῆς τὸ λίαν τετριμμένον καὶ ισύνηθες ἥδη Λφόντις.

Καὶ λέγει του, — 'Η φάχη μου εἶναι καλὸν καράβι,
Πολλαῖς φοραῖς στὸ πέλαγος ἀκένδυνα ἐδιάθη.
Εἶναι καὶ τὰ χεράκια μου ἄριστοι κωπηλάται,
'Οποῦ τραβοῦσι τὰ κουπιά, κ' ἡ φάχη μ' ὁδηγᾶται.
Πήδα λαιπὸν στὴν φάχην μου, καὶ κοάτει με στὸν ὕμον,
Κ' ἔγ' ἀρμενίζω, 'πάγωσε εἰς τὸν βατραχοκόσμον,
Νὰ τρώγης, καὶ νὰ χαίρεσται, καὶ νὰ δροσοκοιμᾶται,
Χωρὶς παγίδας νὰ θωρῆς, γάτους νὰ μὴ φοβᾶσαι. —
Λοιπὸν τοῦ Φουσκομάγουλου δὲ Ψιχάρπαξ πιστεύει,
'Ω; λέοντας ἐπήδησε, στὴν φάχην του ἀνέβη'
Καὶ λέγει δὲ Ψιχάρπαγος, — Δάμνε, ὡς Διμνοχάρη.
Κ' ἔγὼ τοὺς ὕμους σου κρατῶ καλά, σὰν παλληκάρι.
Στοῦ Ψωμοφᾶ τὸ φιέσικόν¹⁾, κάθομαι εἰς τὴν φάχη,
Γιὰ νὰ ίδω τὰ σπίτια σου, καὶ νὰ στραφῶ στὰ βράχη. —
Τότε δὲ Φουσκομάγουλος θωράντας πῶς ἐκράτει
Τὸν θησαυρὸν π' ὅρεγεται, ἔλαμψε κ' ἐπερπάτει.
'Εφύσα μὲ τὰ μάγουλα, καὶ ἔσχιζε τὸ κῦμα,
Καὶ ἔβγαινε στὸ πέλαγος μ.' ἔκεινον ποῦ πεθύμα.
Κ' ἔχαίρετ' δὲ Ψιχάρπαγος βλέποντας ν' ἀρμενίζῃ,
Καὶ ἀρχινῷ νὰ τραγουδῇ καὶ νὰ γλυκοσφυρίζῃ.
Γιατὶ καράβι ἔχ' αὐτὸς, ποὺ δὲν τοῦ παίρνει ναῦλον,
Καὶ φέρνει τον, γιὰ νὰ ίδῃ ὡραῖον κόσμον ἄλλον.
Λοιπὸν δὲ Φουσκομάγουλος ἀρμένιζε πόλλην ὥραν,
Τόσον, δύποι τὴν στερεὰν πλέον δὲν τὴν ἐθῶραν.
Κ' ἐρχόμενος εἰς τὰ βαθειά, μέσα πολλὰ στὴν λίμνη,
Τότε, κατὰ τὴν τέχνην του, ένιαν μεγάλην δίνει.
Τὸν ἄθλιον Ψιχάρπαγα ἀπὸ τὰ γένει ἀρπάζει.
Καὶ δυνατὰ κρατῶντάς τον, κάτω τὸν καταιθάζει.
Εἰς τὸν Ευθόν τὸν κράτησεν ἔκεινος ὥρα 'λίγη,
Καὶ πάλι' ἀπάνω φέρνει τον, μὲ βάσανα τὸν πνίγει.
Κ' ἔτσι ἀνίδος τοῦ Ψωμοφᾶ, μετὰ πολλῶν κατάρων,
Παρέδωκε τὸ πνεῦμά του εἰς τὸν Διμνάρχην Χάρον.

1) Τούτεστιν, εἰς τὴν τύχην τοῦ πατρός μου τοῦ Ψωμοφάγου.

Εἰς ἔκεινοῦ τὰ μάχουλα παρέδωκε τὸ πνεῦμα;

Καὶ τὸ ἀρπάξασιν αὐτὰ, βουφῶντάς του τὸ αἷμα.

Ἄφ' οὐ λοιπὸν τὸν ἔπνιξεν, σύρνει τὸν ἀπ' τὴν πτέρναν,

Ἐξω στὴν γῆν τὸν ἔφερε, τὰ βράχη τὸν ἐδέρναν.

Κ' ἔκει ὅποῦ ἐδέρνετο αὐτὸς ἀπὸ τὸ κῦμα,

Τὸν εἰδ' ὁ Γλειφοπίνακας¹⁾, μὲ νεκρωμένον σχῆμα.

Τοῦτος μεγάλος ποντικὸς ἦτον καὶ πολεμάρχος,

Κ' ἦλθε τὸ θασιλιόπουλον γυρεύοντας στὸ βράχος,

Κ' ἐγνώρισεν αὐτοῦ νεκρὰν τὴν ποντικοελπίδα,

Κ' ἔχλαιγε, καὶ ἐδέρνετο, καὶ φοβερὰ τριπήδα.

Καὶ λέγει του, — Ἀφέντη μου, τὰ δυό σου μάτια ἦταν

Δυὸς ἀναμμένα κάρβουνα, κ' ἐφέγγασε τὴν νύκταν.

Καὶ τώρα πῶς δὲν βλέπουσι τὰ δύο σου ματάκια,

Ἐμὲ, ὅποι στὸ σπίτι σας ἔγλειφα τὰ πινάκια!

Κ' ἐπάστρεψά τα μὲ σπουδὴν, εἰς τὸ παλάτ' ἔκεινο,

Χωρὶς ποτὲ διὰ ἐσὲ ψίχουλον νὰ ἀφίνω!

Καὶ τώρα, θασιλιόπουλον, βλέπω σε νεκρωμένον,

Μαχρ' ἀπὸ τὸ θασίλειον, ἐδῶ εἰς τόπον ξένον! —

Ταῦτα ὁ Γλειφοπίνακας, κλαίγοντας διηγᾶτο,

Καὶ ὁ Λιμνάρχης τ' ἄκουε, κρυμμένος ἔκει κάτω.

Καὶ ἀξαφνα ἐπήδησε, καὶ τοῦτον νὰ ἀρπάξῃ,

Τὸν ἦχον τὸν νεκρώσιμον καλὰ νὰ τὸν διδάξῃ.

Ἄλλα ὁ Γλειφοπίνακας μὲ φόβον, καὶ μὲ τρόμον,

Φεύγει ἀπὸ τὰ νύχια του, καὶ παίρνει ἄλλον δρόμον.

Καὶ μετὰ φόβου περισσοῦ, καὶ μὲ μεγάλον κόπον,

Ἔλθεν ὁ Γλειφοπίνακας στοῦ Ψωμοφᾶ τὸν τόπον·

Καὶ λέγ' αὐτὸς τῷ Ψωμοφᾶ καὶ τῇ Γλειφομελούσῃ,

“Ολα αὐτὰ ποῦ εἶχε δεῖ, καὶ δσα εἶχε ἀκούσει.

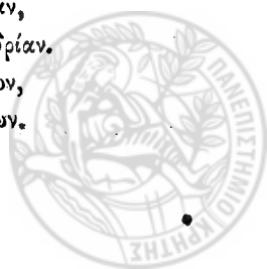
Ακούοντάς τα ὁ Ψωμοφᾶς, μὲ τὴν Γλειφομελοῦσαν,

Τὰ γένεια καὶ μουστάκια των, καὶ τὰ μαλλιά μαδοῦσαν.

1) Οὕτως ἔγραψε τὸ ἑσταλμένον Γλειφοπίνακας, ὅπερ κατωτέρω ἔχει δρθῶς γεγραμμένον.

Ο Ψωμοφᾶς ἀπ' τὸν κακὺμὸν καὶ τὴν πολλὴν του λάζφα,
 Ἐμβῆκε σ' ἐνα μαγειρεῦσθαι, καὶ ἐκεῖ ἐνδύθη μαῦρα.
 Ψάχει καὶ εὐρίσκει ἔνα ψωμὲ, τρυπᾷ το, κάμνει σπίτι,
 Καὶ τὰ ἐγκόδημα πχρατεῖ, εἰς τὸ ψωμὲ ἐκρύφτα.
 Καὶ κράζει τὴν θασίλισσαν, τὴν πολυπικραμένη,
 Καὶ παρευθὺς ἥλθεν αὐτὴ μὲ μαῦρα φορεμένη.
 Ἐφόρεψεν εἰς τὴν ῥάχην της μαύρου ἀσκοῦ κομμάτι,
 Ποῦ ἦτον ἀπὸ μέλι ἀσκός, καὶ θουβαλοδερμάτι.
 Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ φόρεμα, ποῦ ἐφοροῦσ' ἐκείνη,
 Ἐμβῆκε μέσα στὸ ψωμὲ, στοῦ Ψωμοφᾶ τὴν κλίνη.
 Κ' ἐμβαίνοντες ἐκλαίγασι τὴν ἐδίκην των μοῖρα.
 Γιατὶ ἔχαθ' ὁ μανοῦμψ καὶ ἡ ποντικοκλήρα,
 Εἶναι καὶ δὲν ἐθγαίνουσι, γιγτὶ δειλιγοῦν τοὺς γάτους,
 Καὶ τρώγουσι τὰ σπίτι τους, καὶ τὰ φορέματά τους.
 Τὸ σπίτι τους ἦτον ψωμὲ, φόρεμα τὰ δερμάτι,
 Πλὴν τρώγοντές τα, φάγασι καὶ ῥῦχα, καὶ παλάτι.
 Καὶ τελειόνοντες αὐτὰ, ἐπῆγαν ὡργισμένοι,
 Καὶ παρευθὺς ἐσύναξαν, τῶν ποντικῶν τὰ γένη.
 Μὲ ὄνομα, κατ' ὄνομα, μὲ χάριν, κατὰ χάρι,
 Απὸ μεγάλον ὡς μικρὸν, γέρον καὶ παλληκάρι.
 Ολοὺς αὐτοὺς ἐσύναξεν εἰς τὸ ποντικοχώρι.
 Καὶ λέγει τους, ν' ἀρματωθῆ καθ' ἔνας, ὡς ἀμπόρει.
 Οτι μεγάλον πόλεμον θούλεται νὰ ἀρχίσῃ,
 Τὰ αἷμα τοῦ Ψιχάρπαγος καλὰ νὰ ἐκδικήσῃ.
 Κατὰ τοῦ Φουσκομάγουλου, λέγει τους, εἶναι μάχη.
 Ετοῦτος εἶναι ὁ ἔχθρος, καὶ δοι οἱ βατράχοι.
 Καὶ ὑστερὸν ἐπρόσταξε τὸν κύρ Εσσεχίζοχάρτη,
 Νὰ κάμῃ λόγον κατ' αὐτῶν μέσα εἰς τὸ παλάτι.
 Λέγει του, — Εσὺ ῥήτορα, εἰσαι γραμματισμένος,
 Εσ' εἴσαι λογιώτατος στῶν ποντικῶν τὸ γένος.
 Εσὺ ποῦ τρῶς τὰ γράμματα, ἔχεις πολλὴν σοφίαν,
 Λοιπὸν καὶ λόγον κάμε μας ἀπάνω στὴν ἀνδρίαν.
 Καθὼς ἐστάθης ἀρπαγὸς τῶν ὄμορφων γραμμάτων,
 Γένου καὶ παρακινητὴς τὴν φοβερῶν ἀριάτων.

Ρίκτε ἀπὸ τὰ γεῖλη σου τὴν γραμματοχυσίαν,
Τὸν Φουσκομάγουλον, δίδαχε, νὰ κάμωμεν θυσίαν·
Εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς¹ θυσέλ’ αὐτὸς νὰ γείνῃ,
Εἰς δόξαν τοῦ Ψιγάρπαγος, ποῦ ἔπνιξε στὴν λίμνη.
Μὲ δὲ τὴν σοφίαν σου τοῦτον τὸν λόγον κάμε,
“Ολους μας παρακαλίησε στὸν πόλεμο νὰ πάμε. —
Τότε ἀπεκριθ’ ὁ ἥρτορος, — Μετὰ γαρδίς, δὲς γένη,
‘Η προσταγή σου, θασιλεῦ, καὶ λακάθως τυχαίνει².
Ἐγὼ διδάσκω παρευθύνεις, μὲς κάθ’ ἐπιμελεῖα,
Πλὴν κτίσατέ μοις ἄμβωνα, μὲ παλαιὰ βιβλία·
Κι’ ἂς ἡναι τὰ βιβλίαν αὐτὰ, ἀλευροκολλημένα³,
“Οτι ἔκει εύρισκεται σοφία δι’ ἐμένα. —
Τότε εὐθὺς ὁ θασιλεὺς, εἰς παλαιὸν παλάτι
Ἐπίπεν, ἀς γένη ἄμβωνας γιὰ τὸν Εσσιζοχάρτη.
Κ’ ἔκεινοι πάραυτ’ ἄμβωνα τοῦ ἥρτορος ἐκτίσαν,
‘Απὸ βιβλία παλαιὰ, ὅπου ἔκουθαλῆσαν,
Τοῦτος ἀπάνω ἀνέβηκε, τὰ γράμματα σπουδάζει,
Καὶ δσα τοῦ ἀρέσκουσι στ’ ἀντερα τὰ στοιβάζει.
Τ’ ἀσχημα κάτω ἔργικτε, γιατὶ δὲν τὰ θυμάτον,
Κ’ ἐγίνηκε τὸ στόμα του ποτάμι τῶν γραμμάτων.

1) ‘Π. Ἀθηνᾶ ἔγεννήθη ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς, καταπιόντος πρότερον τὴν Μῆτιν, ἣτις ἤτον ἔγκυος ἦτον. Ἐλατρεύετο δὲ ὡς θεὰ τῆς σοφίας; τῆς φρονήσεως, τῆς περὶ τὸν πόλεμον ἐμπειρίας, καὶ ὡς ἐρευρέτις πολλῶν θιαφελῶν ἐργασιῶν ὅθεν καὶ Ἐργάνη ἐπωνομάζετο. Φίλονεικήστα περὶ τῆς προστασίας τῶν Ἀθηνῶν μὲ τὸν Ποσειδῶνα, ἐνίκησεν, ἀφοῦ ἔκαμε νὰ θλαστήσῃ ἐκ τῆς γῆς τὸ δένδρον τῆς ἐλαίας, ὅθεν καὶ ἐτιμάστο ἐξόχως ἐν Ἀθήναις, ὅπου καὶ ναὸν εἶχε περιφέμον, τὸν καλούμενον Ἐκατόμπεδον καὶ Παρθενῶνα, καὶ ὑπρέπτη ἐτελεῖτο κατὰ πενταετίαν εἰς τιμῆτης, τὰ Παναθήναια.

2) “Πτοι καθὼς ἀριμόζει, πρέπει, κτλ.

3) ‘Αλευροκολλημέναν βιβλίαν ἔζητες ὁ παμπόνηρος Εσσιζοχάρτης, διότι ἐνῷ ἐπρομήθευεν οὕτως ἀρκετὴν τροφὴν δι’ ἐκυτὸν, ἔκαμε καὶ τοὺς συναδέλφους του νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι ἔξι αὐτῶν τῶν βιβλίων ἔμελε νὰ ἔξαντλήσῃ δῆλην τὴν ἥρτοικήν του δεινότητα. Καὶ πραγματικῶς θλέπομεν παρακατιόντες, ὅτι ἀφ’ οὐ λήστε διὰ τῶν ὅδόντων του ἀπαντα τὸν παράσκευασθέντα δι’ αὐτὸν ἐκ παλαιῶν ἀλευροκολλημάνων βιβλίων ἄμβων, ἤρχισε ν’ ἀπογέλλῃ εὐφρεδῶς τὸν Φιλιππικὸν αὐτῷ λόγον κατὰ τοῦ Φουσκομαγούλου καὶ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ.

Καὶ δπ' αὐτὸ δέγαντις κομψάτιχ γεγραμμένα,
Γιατὶ μὲ ἀλευρόσκολλαν δὲν ἦσαν κολλημένα.
Αοιπὸν περνῶντας τὰ χαρτιὰ, τὰ γράμματα εἰγ' ἀφήκῃ,

Καὶ νὰ διδάσκῃ ἀρχινῷ ἀπ' τὴν Ειδησιθήκη·
Λέγει, — Μεγάλον νόημα είναι σημειωμένον

Εἰς κάθις παλαιόχαρτον, ποντικοφαγώμένον.

Γιατὶ αὐτὸ καλὰ δῆλοι, πῶς τοῦτα τὰ θεῖα,
“Ολα ἔγώ τὰ πέρχονται μὲ κάθ' ἐπιμελεῖα.

“Ηγουν αὐτὰ τὰ γράμματα, δποῦ ^τναι φαγωμένα,
Εἰς τὰ δικά μου τὰ μυστὰ εἰν' ὅλα τυπωμένα.

Διότι τὰ θεῖαν αὐτὰ δῆλα ἐπέρχονται τα,
Καὶ τ' ἀντερά μου ἔχω τα μὲ γράμματα γεμάτα.

Καὶ διὰ τοῦτ' ἀπόκτησα τόσην φιλοσοφίαν,

Γιατὶ πιστήμην παλαιὰν δὲν ἄφηκα κάμμικν.

Πλὴν μ' δῆλην τὴν σοφίαν μου, καὶ τὴν πολλήν μου γνῶσιν,
Νὰ διακρίνω δὲν ὑπορῶ κακύτητα τὴν τόσην,

Λύτην τοῦ Φουσκομάγουλου, ποῦ δημοιον δὲν εἰδα,
Οὐδὲ εἰς γάταν ἄγριαν, κ' ἐπίθουλον παγίδα.

Καὶ ἀν ἡμεῖς ἀφανισμὸν ἔχομεν ἀπ' τὸν γάτον,

Τοῦτο δ νόμος συγγωρεῖ, κ' ἡ τάξις τῶν ἀρμάτων¹,

Ἐγθῆσε ἔγθηρὸν νὰ κυνηγῇ, δ νικηθεῖς νὰ φεύγῃ,

Καὶ τοῦ πολέμου δ νικητῆς φιάνει καὶ τὸν φονεύει.

‘Αλλ' οἱ ἐπικατάρατοι, τῆς λίμνης οἱ θατράχοι,

‘Αγάπην ἔχομεν μ' αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ μᾶς ἔχουν μάχη.

Αὐτὸ τὸ θατρακόγενον ἀνομον εἶναι μόνον,

Καὶ τὸ κηρύττω, ἀκροαταῖ, ἄξιον διὰ φόνον·

Καὶ μάλιστα τὸν πρῶτόν τους, αὐτὸν τὸν Φουσκομάγουλον,

‘Ποῦ ἔφερε στὸν Ψωμοφᾶν ἀφανισμὸν μεγάλον·

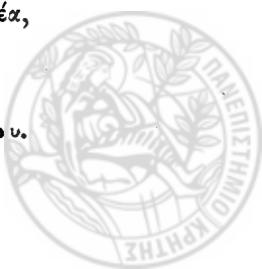
Γιατὶ τὸν ἔκχεις νὰ ζῇ, χωρὶς ἐλπίδα κλήρος,

Εἰς τὸν κατιρὸν ποῦ ἔρθησε στὸ ἄκρον του τὸ γῆρας,

Καὶ πέρτουσι τὰ δόντια του, καλὸς δὲν εἶναι πλέα,

Καὶ τὰ ψωμιά πομένουσι μὲ χώρις θασιλέα·

1) Δηλαδὴ ἡ Πολεμικὴ ή τέχνη τοῦ Πολέμου.

Γιγτ' είχε τοῦτος τρίχ παιδικά, ψιωμοσανθρεμμένα,

Καὶ ἀπ' αὐτὰ τὴν σήμερον δὲν ἔμεινε κανὸν ἔνα.

Τὸ πρῶτο ή γάτα ἐπηρεν, τ' ἄλλ' ἐπιασ' ή παγίδα,

Ἄλλα τὸ τρίτον ποῦ ξένος τοῦ γένους μας ἐλπίδα,

Τὸ δέρνουσι τὰ κύματα, εἰς μίας λίμνης βούλη,

Τό πνιξ' ὁ Φουσκομάγουλος, τὴν κάταράν μου νάχη.

Μ' ἐπιβουλὴν τὸ ἔφερνε, παλάτικὸν τοῦ δεῖξη,

Μέσα στῆς λίμνης τὸν βυθὸν, μόνον γιὺς νὰ τὸ πνιξ.

Καὶ τοῦτον ἀρ' οὐ ἐπνιξε, δὲν εἶχεν ἡσυχάση,

Μόν' καὶ τὸν Γλειφοπίνακα ἐπάσχεις νὰ πιάσῃ.

*Ενώς ἀγριοβάτραχος, τὸν Ψωμοζῆν νὰ σβύσῃ,

Πῶς τὸ θαστάζετε ἑτεῖς, ἀνδρεῖοι κατὰ φύσι!

*Ως φίλοι εὐγενέστατοι, ἀνδρες γιγκντικίοι,

Φερχωνται¹ ποντικοὶ, στρατιώται μου γενναῖοι,

Γιγτ' εἰσθε ἔτσ' ἀναίσθητοι ἑτεῖς ἀνδρειωμένοι,

Καὶ πῶς τὸν ὑποζέρετε τὸν χαλασμὸν ποῦ γένη!

Τοῦτον νὰ ὑποφέρετε ἑσεῖς δὲν ἡμπορεῖτε,

"Αν ταῖς ἀνδραγαθίαις σας καταλεπτῶς ἴδητε.

Πλὴν ταῖς ἀνδραγαθίαις σας, καὶ τίς δὲν ταῖς ήξεύρει,

'Ποῦς ἵσποιγν τόπον κι ἀν σταθῆ, ἐκεὶ θέλει ταῖς εὔρει!

Στοὺς τοίχους τρύπαις ἀν ἰδῃ, καὶ ροῦχα ξεσχισμένα,

Παπούτσια κι ὑποδήματα, σταῖς ἄκραις κουρευμένα.

Λύχνοι ἀν ξεκεμάζονται μὲ φαγωμένα φτίλλια.

Καὶ ἄλλα ἔργα πάμπολλα, ωσὰν καὶ τοῦτα γίλια.

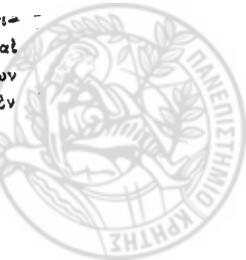
*Ολα ταῖς ἀνδραγαθίαις σας, καὶ τῶν χειρῶν σας ἔργα,

Τῆς μεγαλοφυχίας σας εἶναι σημεῖον μέγα.

*Ετεῖς ἀρπάζετε τὰ αὐτιά, ξυπνᾶτε τοὺς ἀνθρώπους,

Δαγκάνετε τὴν πτέρωναν τους, μὲ ἀφοβίας τρόπους.

1) Η λέξις αὗτη ἔχει τὴν ἀρχήν της ἐκ τῶν Φαραώ, ἀρχαίων έπων τοιων τῆς Αιγύπτου. Τοπῆριαν δὲ οἱ Φαραώ οὗτοι ἀνθρώποις τεραννικοὶ καὶ κακότροποι, καθὼς μανθάνομεν ἐκ τῆς ιερᾶς Γραφῆς. "Οθεν ἐκ τῶν χρόνων ἔκεινων διέμεινε καὶ μέχρις ἡμῶν ἡ λέξις Φαραώ νιτης, σημαίνουσα τὸν τραχὺν ἥμορροδν ἀνθρώπον.

*Εχετε χάραις περισσαῖς, δῆμως αὐτὰ τελειώνω,
 Καὶ διὰ τὴν εὐγένειαν ὀλίγα σημειῶν·
 *Αρχοντογεννηθήκετε στὰ στρωματοκρεβάτια;
 Κ' ὑστερόπλευράκετε εἰς μέγιστα παλάτια·
 Καὶ δὲν σᾶς τρώγῃ ἡ μαύρη γῆ, ὡς θάπτοντ' οἱ βατράχοι,
 Μόνος θάπτεσθε εὔγενικὰ στῆς γάτας τὸ στομάχι.
 Μὲ κάθε χάριν καὶ ἀρετὴν, σᾶς θλέπω στολισμένους,
 Πλὴν μίαν ποῦ δὲν ἔχετε, σᾶς κάμνει ὑπροπιλασμένους.
 Γιγαντί, ἀνήτον εἰς ἐστάς ἀκόμη· αὐτὴν ἡ χάρι,
 *Ἐπερεπε νὰ σᾶς προσκυνοῦν καὶ οἱ χοντρογαϊδάροι,
 *Οποῦ αὐτοὶ τὴν ἔχουσιν, ἀνείναι καὶ χωρίζταις,
 Καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι ἀσεβεῖς, γουρούνιχ, σκύλοι, γάταις·
 *Ακόριν καὶ τὰ ὄρνεα, καὶ πάμπολλ’ ἄλλα γένη,
 Αὐτὴν τὴν χάριν ἔχουσιν, καὶ εἴναι ὡμονοιασμένοι·
 Τούτην τὴν χάριν καράζω την ἀγάπην καὶ φιλίαν,
 *Ποῦ κάμνει τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν φιλαδελφίαν·
 Τούτην τὴν χάριν ἔχουσι, σκύλοι, γουρούνιχ, γάταις,
 Τσακάλιχ μεγαλόφωνα, γαϊδάροι πρωτοψάλταις.
 Κ' ἔνας φωνάζει στὰ δουνά, ἄλλος στὸ περιγιάλι,
 Καὶ πάραυτ' ἀποκρίνονται ἀκούοντες οἱ ἄλλοι.
 Καὶ συμμαζόνονται ἐκεῖ, διὰ νὰ κλέψουν δόλοι,
 *Ἀλλοι τ' ἀμπελοστάφυλα, ἄλλοι τὸ περιβόλι.
 *Ἀλλὰ ἔσεις, τρικάκιστα καὶ δίχονα¹ ποντίκια,
 *Ἀλλήλους σας δαγκάνεσθε, δὲν περπατεῖτε δίκιχ.
 Καθ' ἔνας σας τὴν τέχνην του, μονάχην δὲν προσέχει,
 Μόνος καὶ τὸ πρᾶγμα τ' ἀδελφοῦ πάσχει διὰ νὰ ἔχῃ.
 *Ένας προσέχει στὸ ψωμί, καὶ ἄλλος εἰς τὸ μέλι,
 Καὶ δὲν τὸν φθάνουν τὰ ψωμιά, μόνος καὶ τὰ μέλια θέλει.
 *Εγώ ἐγώ τὴν τέχνην μου ἀπάνω στὰ βιβλία,
 Καὶ ἔσεις ἔχεις μιὰν δουλειάν, ἄλλος ἄλλην δουλεία.
 Καὶ δὲν σὲ φθάνει ἡ τέχνη σου, ἀγράμματον ποντίκι,
 *Αλλὰ ἀνακατόνεσαι καὶ στὴν βιβλιοθήκη·

1) "Πγουν, διχονοίας ἔχοντα.

Καὶ τὰ καλά μου γράμματα, ὅποι ἐγὼ διεβάζω·

Τὰ κατατρώγεις, μιαρὲ, χωρὶς νὰ τὰ σπουδάζω·

Καθὼς μοῦ κάμετε συγχὰ τούτην τὴν καταδίκην,

Κ' ἐφάγετε τὴν φάγην μου, μ' ὅλην τὴν Εἰδοθήκην·

Καὶ ἀν πτωχός σας ἀδελφὸς, λίγον φαγάκι εὔσῃ,

Φοβούμενος ἀπὸ ἑσᾶς, νὰ φάγη δὲν τίξεύρει·

Διύτι ἐναντίον του, ὁμόνοιαν κάμνετ' ὅλοι,

Τόσον ποῦ ὁμοιάζετε, πῶς εἰσθε διαβόλοι·

Καὶ πολεμᾶτ' ἀλλήλους σας μὲν γύια, καὶ μὲ στόμα,

Τις νὰ τ' ἀρπάζῃ τὸ φαγῆ, μ' αὐτὸν ποῦ τοῦχει ἀκόμα·

Ἄλλ' ὁ πτωχός ὁ ποντικὸς, ὅταν τὰ φάγη οὐκ ἔχει,

Μονάχον τὸν ἀφίνετε, κἀνεις δὲν τὸν προσέχει·

Καθὼς τὸ θαυματικούλον ἀφίκετε μονάχον,

Καὶ ἔπεισεν εἰς τὴν ὄργην τῶν ἀσεβῶν θατράχων·

Όταν δὲ Φουσκομάγουλος μὲν μηχανὴν ὡς φίλος,

Τὸ ἔπινξε στὴν λίμνην του, δὲν ἀσεβῆς καὶ σκύλος,

Κ' ἐπάθετε τόσην φθορὰν, διὰ τὴν διχονοίαν,

Μὴν ἔχοντες δύμονιαν ἀλλήλοις καὶ φιλίαν.

Δοιπὸν ἀνὴ διχόνοια σᾶς εἶχε ζημιώσῃ,

Κάμετε τώρα ὁμόνοιαν, γιὰ νὰ σᾶς διορθώσῃ·

Διότι ἡ ὁμόνοια καὶ τὰ θουνὰ τεράζει,

Καὶ τὸ καράβι ἀπὸ τὴν γῆν στὸ θύμωρ καταιθάζει·

Εἰς μοναχὴν λεπτὴν κλωστὴν δὲν κρέμεται λιθάρι,

Ἄλλὰ πολλαῖς εἰς ἐν δόμοι δεσμεύονται λιοντάρι.

Καθὼς καὶ μία μέλισσα, μικρὴ ὡς πεταλοῦδα,

Αν δύμονοιάσῃ μὲ πολλαῖς, νικᾷ καὶ τὴν ἀρκοῦδα·

Ἐπινήσατε δόλοι λοιπὸν, ἐγγῆτ' ἀπὸ τὴν πλάνη,

Ιδέτε ἐναν ἀσεβῆ, πόσην φθορὰν σᾶς κάμνει!

Αὐτὸν τὸν Φουσκομάγουλον, ποῦ μὲ πολλὴν κακίαν,

Ηράνισε τὴν κραταιάν ποντικοθασιλείαν!

Τὸν κληρονόμον πνίγοντας αὐτὸς κάτω στὴν λίμνην,

Ἐδωκεν εἰς τὸ γένος σας ἀφανισμὸν κ' αἰσχύνη.

Θωρῶντάς σας πῶς ἔχετε τὴν τόσην διχονοίαν,

Απὸ ταῖς ἄλλαις χάραις σας, δὲν διειδεῖ κάκυμιαν.

Κάμετ' ὅμόνοιαν λοιπὸν, κηρύξατέ του μάχην,

Καὶ οὕτως ταπεινόνονται οἱ τολμηροὶ Βατράχοι.

“Αν τούτη μου ἡ διδαχὴ, καὶ ἡ πολλή μου γνῶσι,

Δὲν ἐδυνήθ’ εἰς πόλεμον ὅλους σας νὰ σηκώσῃ,

“Ασπλαγχνὰ νὰ σᾶς πιέζουσιν ἡ ποντικοπαγίδες,

Κ’ οἱ γάταις τὰ δερμάτια σας νὰ κάμουσι λουρίδες.

Καὶ τοῦτα τὰ βιβλία μου, τ’ ἀλευροκολλημένα,

‘Ιδοὺ ’ποι ἀφανίζω τα, χωρὶς ν’ ἀφήσω ἔνα. —

Λέγοντας τοῦτα δὲ ἑτορας, τὸν λόγον εἶχε ἀφήκη¹,

Καὶ νὰ ξεσγίζῃ ἀργιγῆ αὐτὴν τὴν βιβλοθήκην.

‘Αλλ’ οἱ ἀκροταῖ μ’ ὁρμὴν στὸν ἄμβων ἀναβῆκαν,

Καὶ τὰ βιβλία μοναχὸς νὰ φάγη δὲν ἀφῆκεν.

Λέγοντες, — ‘Ρήτωρ τοῦτ’ ἀρκεῖ, αὐτὰ μὴν τὰ ξεσγίσης,

Καὶ ὅλους μας εἰς πόλεμον εἶχες παρακινήσης.

“Αν πόλεμον ἐδίδαξες, τί θέλεις τὰ βιβλία,

Τώρα ποῦ μάχην ἔχομεν, εὗρε κ’ ἐσύ σπαθία.

Καὶ γίνεστι διδάσκαλος σταῖς τάξεις τῶν γραμμάτων,

Χωρὶς νὰ χάσῃς καὶ τὸν νοῦν, μὲ τέχναις τῶν γραμμάτων. —

Λέγοντες ταῦτα τρώγουσι τὴν βιβλοθήκην τότε,

Καὶ ἐρωνάζουν, πόλεμον, πόλεμον, ὥστρατεῖται·

Πόλεμον δῆλοι θέλομεν, καὶ δῆλοι πλειόδε εἰρήνην,

Διὸς νὰ ἀρχνίσωμεν καὶ Βατραχοῦς, καὶ λίμνην.

“Ολοι λοιπὸν μ’ ὅμόνοιαν, πόλεμον ἐβοήσαν,

Καὶ μέγαν ἀργιστράτηγον νὰ εῦρουν ἐνομίσαν.

“Οθεν καὶ κλήρους ἔδωκαν· καὶ τότ’ ὁ κλῆρος πέρτει,

Νὰ κάμουν ἀργιστράτηγον τὸν Παξημαδούλέρτη.

Ἐκεῖνος ἦτον φοβερός, ποῦ δῆλοι τὸν ἐτρέμαν,

Καὶ μὲ τὴν ἀγριόγναταν πολλάκις ἐπολέμαν.

‘Ακόμη τὸν Τυρόφαγον ὁ έασιλεὺς προκρίνει, —

‘Αποκρισάρης νὰ γενῇ, καὶ νὰ διεκθῇ στὴν λίμνη,

Νὰ ἀναγγείλῃ εἰς αὐτοὺς, πῶς πόλεμον καὶ μάχην,

‘Ο Ψωμοφᾶς ἐστήκωσεν ἐνάντια στὸν Λιμνάρχην.

1) “Ετοι, ξπαστε πόδες ὕδραν νὰ ὅμιλη.

Αφ' ὅτου ὁ Τυρόφραγος τὸν δρισμὸν εἶχε λάβει,
Σημειωμένον στὸ τυρὶ, ἐμίσευσε, κ' ἐδίχθη.
Καὶ στέλλει ἐμπρὸς τὸν δοῦλόν του, αὐτοῦ 'ποῦ θὰ περάσῃ,
Σταῖς μάνδραις καὶ τυροχομειῶν, παλάτι^α νὰ 'τοιμάσῃ.
Στρωμένα μ' ἐπιμέλειαν νὰ ἔναι τὰ παλάτι^α.
'Απὸ μυζηθρογάλατα, καὶ μὲ τυροχομάτι^α.
Γιατὶ καὶ τοῦτος φαίνεται ἀρχοντογεννημένος?
Εἰς μάνδραις, καὶ τυρόκομον, ἦτον ἀναθρευμένος.
Τοῦτος λοιπὸν ἐρχόμενος στῆς μάνδρας τὸ παλάτι,
'Ολίγον νὰ πικσεῆ κι^α αὐτὸς ἀπὸ τὸν δμοὶον γάτη,
'Ποῦ ἔπικε τὸν δοῦλόν του' γι^α τοῦτο δὲν τὸν ή^{το}ρε,
Καὶ ἔμαθεν, διὶ αὐτὸν ἡ γάτα τὸν ἐπῆρε.
Καθὼς ὄλίγον ἔλειψε καὶ τὸν ἀποκρισάρη,
'Η γάτ' αὐτὴ ἡ δμοὶος τῆς μάνδρας νὰ τὸν 'πάρῃ.
Καὶ διὰ τοῦτο φεύγει^α αὐτὸς μὲ φόβον καὶ μὲ τρόμον,
Καὶ μάνδραις δὲν γυρεύει πλει^α, ἀλλ' ἐρημίας δρόμον.
Βουνὰ, λαγγάδια περπατεῖ, καὶ δχι μανδροστράταις,
Γιατὶ ἡ πέτραις τῶν σπιτιῶν, θαρρεῖ πῶς θσαν γάταις.
'Ουμως ἀπὸ τὴν ἔρημον, ὅποῦ αὐτὸς ὑπάγει,
Οὐδὲ τυρὶ εὑρίσκετο, οὐδὲ ϕωμὶ νὰ φάγῃ.
Κ' ἔφαγε τὰ φιμάνι^α του, τὰ ὠμορφοκαμωμένα,
'Οποῦ ἀπάνω στὸ τυρὶ κρατεῖ ζωγραφισμένα.
'Ηγουν αὐτὸν τὸν δρισμὸν, καὶ γράμματα ἐκεῖνα,
'Ποῦ τοῦ 'δωκεν ὁ θασιλεὺς, τὰ τρώγει ἀπ' τὴν πεῖνα.
Φόβος καὶ πεῖνα τὸν 'Ελτσῆ² τοῦτον ἐκυνηγοῦσε,
· Καὶ διὰ τοῦτο τρώγοντας, ἔτρεχε, κ' ἐπηδοῦσε·
Καὶ τρώγοντας, καὶ τρέχοντας, ἔρθοσεν εἰς τὴν λίμνη,
'Ποῦ εἴχασι συμπόσιον οἱ θάτραιοι ἐκεῖνοι,
Κ' ἔτρωγαν προσολάχανα στῆς λίμνης των τὰ θράχη,
'Ο μέγας Φουσκομάγουλος, Ψάλταις, καὶ Κανονάρχοι,

1) Φιρμὰ, λέξις τουρκική, σημαίνουσα βασιλικὸν δρισμόν.

2) Ελτσῆς, τουρκική λέξις καὶ αὔτη, σημαίνουσα τὸν πρεσβευτὴν, ή, ὡς ἀνατέρω τὸν ἀνόμασεν, ἀποκρισάριον.

Ἐγεύοντο μὲ μουσικὴν, κ' ἐγλυκοτραγουδοῦσαν

Τὴν κραταιὰν βασιλισσαν, τερπνὴν 'Γδρομέδοῦσαν'.

Κ' ἔκει π' ἐκάθοντο αὐτοὶ, κ' ἔτρωγαν ἐπιτήδεια.

Πηδᾶ καὶ ὁ Τυρόφαγος στὴν μέσην τῶν αἰφνίδια.

Κ' ἔκει ποῦ ἔτρεγεν αὐτὸς, φοβούμενος τὸ γάτη,

Ἐπήδησσε στὴν μέσην τῶν, καὶ πέρτει καὶ σκοτάπτει.

Καὶ τοῦτος ἔξιπάστηκε², καὶ αὐτοὺς εἶχε ξιπάση,

Κ' ἔκειγοι στὸ νερόν δουτοῦν, καὶ τοῦτος εἰς τὰ δάση.

Οὐ ἔνας παίρνει μιὰν μεριάν, ὁ ἄλλος παίρνει ἄλλην,

Καὶ δὲν ἐφαίνετο αχγεῖς ἔξω στὸ περιγύρλι.

Κ' ὑστερὸν ὁ Τυρόφαγος, κρυφώς ἐκατέβη,

Κάτω στὸ βράχος γὰ τιδῆ τὸ τὶ τοῦ ἐσυγέβη,

Καὶ τὶ θηρία εἰν' αὐτὰ, ποῦ τοῦτον ἔξιπάσσει.

Κ' ηὗρε τραπέζῃ ἔτοιμον, μὲ λάχανα καὶ πράσι,

Κ' ἐκάθισε καὶ ἔτρωγε τὰ λάχανα ἐκεῖνα,

Ποῦ τοῦ ἐφαίνοντο τυρὶς ἀπὸ τὴν τόσην πεῖνα.

Ὑστεραὶ ὁ Φουσκομάγουλος ἀνέβηκεν ἀπ' τὰ Βάθη,

Μὲ σλῆν του τὴν συντροφιάν, κ' ἔκει καντὰ ἐστάθη,

Γιὰ καὶ τιδῆ τις ἥλθ' ἔκει, καὶ βλέπει ἔνα ζένον,

Καὶ τρώγει τὸ τραπέζι τῶν, τὸ ἀρχοντοκαμωμένον³.

Καὶ τότε τοῦ ἐφώναξεν ὁ Πρωτοχνονάρχος,

Καὶ — Τί γυρεύεις, λέγει του, στῆς λίμνης μας τὸ βράχος; —

Καὶ τότε ὁ Τυρόφαγος μακράνει⁴ ἀπ' τὰ βράχη,

Κ' ἐφώναξεν, — Ἡξεύρετε, πῶς μὲ ἐσάς βατράχοι,

Πόλεμον ἔχεις δὲ Ψωμοφάς, καὶ δοχὶ πλειόδε εἰρήνην·

Αφ' ὅτου σᾶς σκοτώσωμεν, καίγομεν καὶ τὴν λίμνην.

1) Κατὰ τὸν παιητὴν τῆς Βατραχομονάχιας (στίχ. 19) ἡ 'Γδρομέδοισα οἵτον σύζυγος τοῦ Πηλέως, ἐξ ἣς ἐγεννήθη ὁ λιμνάρχης Φυσίγναθος (Φουσκομάγουλος).

2) Καὶ, Εἴ υ πάστη η καὶ ε = Εξυππάσθη, ξιγουν, Ε τρόμαξε, κτλ.

3) Τουτέστι πολυτελές, ἐποτα εἴναι τὰ δικὰ τοὺς ὑπουργοὺς καὶ λαϊποὺς ἀρχοντας γινόμενα δεῖπνα.

4) "Ηγουν, Α πομακρύνεται, κτλ.

Αποκρισάρην μ' ἔκαμεν, καὶ ἥλθε ν' ἀναγγεῖλω;

Πλέον νὰ μὴν γινώσκετε τὸν Ψωμοφᾶ γιὰ φίλον.—

Τότε τοῦ ἀπεκρίθηκεν ὁ Κανονάρχος πάλι,

Καὶ λέγει του, — Ὡς ἄρχοντα, ἔλα στὸ περιγέλι:

Τὸν δρισμὸν τοῦ θασιλέ ἔλα ἐδῶ νὰ δεῖξῃς,

Νὰ τὸν διεβάσῃς δυνατὰ, καὶ μάχην νὰ κηρύξῃς,

Καὶ τότε σοῦ πιστεύομεν πῶς εἰς ἀποκρισάρης,

Καὶ ἥλθες λόγον νὰ εἰπῆς, κι' ἀπόκορισιν νὰ πάρῃς.—

Τοῦτ' ἀπὸ μέρους ὅλονῶν φωνάζει ὁ Κανονάρχος,

Ἄλλ' ὁ Τυρόφαγος ποτὲ δὲν ἔρχεται στὸ έργον:

Διότι ἐκατάλαβε, πῶς τὸ βατραχοπλῆθος,

Νὰ τὸν θουτίζῃ μελετᾶ στῆς λίμνης του τὸ έθνος.

Καὶ διὰ τοῦτ', ως ἡμπορεῖ, φεύγει ἀπ' τὸ περιγέλι,

Καὶ φεύγοντας ἐφώναξε μὲ δύναμιν μεγάλην

— Ἔρχαγα τὰ φιρμάνιχ μου· γιὰ τοῦτο δὲν διεβάζω·

Οὐμως κηρύττω φεύγοντας, καὶ μάχην σᾶς φωνάζω.

Τὸν δρισμὸν ὃποῦ ζητεῖς, εἶπε, γιὰτ' ἐπεινοῦσα,

Τὸν ἔρχαγα, κι' ὁμόνω σας, μὰ τὴν Γλειρομελοῦσα,

Πῶς πόλεμον τρικάκιστον ἔχαμεν μὲ τὴν λίμνην,

Ολους ἑστᾶς φλογίζουμεν, χωρὶς λεημοσύνην.—

Αέγοντας ταῦτα ἔρυγε. Καὶ ἥλθη πάλιν τότε,

Νὰ εῦρουν τὸ τραπέζι τους οἱ ἄρχοντες λιμνιῶται·

Καὶ φαγῆτα δὲν οὖσας, καὶ πόλεμον ἡκούσαν·

Καὶ διὰ τοῦτο ὕμοσσε, μὰ τὴν Ὑδρομεδοῦσα,

Ο Κανονάρχος κ' ἔλεγε, ἀν τὸν ἀποκρισάρη,

Αξιωθῇ κάμμιὰν φορὰν στὴν λίμνην νὰ τὸν γδάρῃ,

Γίνεται πρῶτος μουσικὸς εἰς τὸ ὑδροπαλάτι,

Καὶ νὰ φορῇ στὴν ράχην του τὸ ποντικοδεομάτι.

Τότε ὁ Φουσκομάγουλος, εὐθὺς εἶχε προστάξῃ,

Κάθε στρατιώτης λίμνιος, πάραυτα νὰ προστάξῃ.

Ν' ἀρματωθοῦν εἰς πόλεμον οἱ γενναιοβατράχοι,

Διότι ὁ Τυρόφαγος ἀνήγγειλε τὴν μάχην.

Εφθασσεν ὁ Τυρόφαγος λοιπὸν μὲ τόσον κόπον,

Καὶ ἔδωκεν ἀπόκρισιν στοῦ Ψωμοφᾶ τὸν τόπον·

Καὶ δῆλα του τὰ θάσαν εἰς πλάτος διηγήθη,
 ’Ποῦ ἡ Γλειφομελοῦσ’ αὐτὸν πολλὰ τὸν ἐλυπήθη·
 Διότι ἐλυπᾶτο αὐτὴν, καὶ δύστις τὸν ἐθῶρα,
 ’Απ’ ὅλους ἡ θασίλισσα τοῦτον ἐπαρηγόρω.
 Καὶ λέγει του, — Τὸν κόπον σου θέλει τὸν ἀντημεύσω¹
 Μὲ φρέμεμα θασίλικὸν, ’ποῦ θέλει σὲ φορέσω. —
 Καὶ τότε τὸν ἑστόλιτε μέσα εἰς τὸ παλάτι,
 ’Ρίκτοντας εἰς τὴν ῥάχην του μὲ μέλι ἀσκοῦ κομμάτι.
 ’Αλλ’ ἔξω δὲ οἱ στρατηγοὶ ἔκεινον ἐφυλάγαν,
 Κ’ ἔβγαίνοντας, τὴν ῥάχην του μὲ τὴν στολὴν ἐφάγαν.
 ’Αποκρισάρης τὸ λοιπὸν ἐρχόμενος ἐτότε,
 ’Ἐτοιμοὶ δῆλοι γίνονται τοῦ Ψωμορᾶς οἱ στρατιῶται.
 Καὶ ἀπὸ τόπους μακρυνοῦνται, καὶ ἀπὸ τ’ ἄλλα μέρη,
 ’Ο Ψωμορᾶς δῆλους αὐτοῦ τοὺς ποντικοὺς προσφέρει.
 Φαρανῶται ἥλθασι τόσον πολλοὶ στὴν γώραν,
 ’Π’ ἔτρεμε κάθε Γίγαντας, ἐὰν αὐτοὺς ἐθῶρων·
 Γιζτ’ ἔχουν ’δόντια ώς καρφῖτ, ώς κάρδιοντα τὰ ’μάτια²,
 Καὶ καταλοῦν παληρόσπιτα, γχρεμοῦσι τὰ παλάτια.
 ’Ιδοὺ λοιπὸν μισεύουσι μὲ τάξιν τοῦ πολέμου·
 ’Αλλοι θωροῦν καὶ χαίρουσιν, ἄλλοι θωροῦν καὶ τρέμουν.
 Κ’ ἔσεις στὰ παραθύρια σας, κοπέλαις ἀναβῆτε,
 Τοῦ Ψωμορᾶ τὸν θεοίλε τὰ τάγματα νὰ ιδῆτε.
 Γιζτ’ ἔρχνταιν ἄρματα, καὶ ρούχα ἐπιτήδεια,
 Κ’ ἔσεις νὰ ιδῆτε μιὲν φορὰν, τὶ εἶναι τὰ στολίδια.
 ’Ιδοὺ σημαίνει μουσικὴ, καὶ φλάμπουρον³ ἐφάνη,
 Πχληρόπανο εἰν’ τὸ φλάμπουρο, κ’ ἡ μουσικὴ τηγάνι.
 ’Ιδοὺ καὶ ἄλλα φλάμπουρα, τὰ κράζουν πατσαούρας,
 ’Ιδοὺ κ’ οἱ Φλαμπουράρχοι αὐτοῦ, μὲ μουντζωμέναις μούρας.
 ’Ιδοὺ καὶ ἄλλη μουσικὴ, δύον πολλὰ σημαίνει,
 Καὶ μὲ τοὺς Φλαμπουράρχοιδας εἰν’ ἀνακατωμένη.

1) Ἀντὶ, ’Α ν τ α μ ε ἵ ω.

2) Σπινθηροβολοῦντα δηλαδή.

3) Φ λ ἄ μ π ου ρ ο ν, ήγουν, Σ η μ αί α Σ τ ρ α τ ι ω τ : x ή, έξ ου
 καὶ Φ λ α μ π ο υ ρ ι ἄ ρ η ζ, δ Σ η μ α : ο φ δ ρ ο ζ, κτλ.

Ίδού κι' ὁ πρωτομουσικὸς χορεύει στὸ τηγάνι,

Καλεῖται Πηδοτηγανᾶς, πηδῶντας ἥχον κάνει.

Τοῦτος ὁ πρωτομουσικὸς ἔχει ταῖς τέχναις ὅλαις,

Γιὰ νὰ σημαζῇ χαρανιά, τέντζερα, κατσαρόλαις.

Μὲ τέτοιᾳ κι' ἄλλα σήμαντρα τὸ μαγειρεὺν προσέχει,

Μὲ πατσαούραις, φλάμπουρα, ἐμπρὸς ἀπ' ὅλους τρέχει.

Ο κύριος Εστυζοσεντονᾶς ὀπίσω του περπάτει,

Τοῦτος κουρελοσέντονα, γιὰ φλάμπουρα ἐκράτει.

Τοῦτος ὁ μέγας ἀρχοντας ἔβλεπε τὰ κρεβάτια,

Καὶ εἶχε διὰ φλάμπουρα τὰ σεντονοκομμάτια.

Χιλίαρχον εἶχαν αὐτὸν, καὶ πρῶτον φλάμπουριάρην·

Γιὰ τοῦτο παληροσέντονον εἶχεν εἰς τὸ κοντάρι.

Καὶ ἔρχονται ὀπίσω τού φλάμπουρα ἄλλα χίλια,

Παληρόβραχα, παληρόζωναις, καὶ κουρελομαντίλια,

Ποῦ ἡ χιλιαρχία του, ὅλα αὐτὰ ἐκράτει

Κοκκινομυχροπράξινα, καὶ τακτικὰ περπάτει.

Αὐτοὶ ὑπάγουσιν ἐμπρὸς, ὀπίσιον ἔρχοντ' ἄλλοι,

Ποῦ τούτους συλλογούμενος μὲ τριγυρίζει ζάλη.

Διὺς μάτια ἐφανήκασι, ποῦ λάμπουν ὡς καθρέπτης,

Τοῦτος ἦν ἀρχιστράτηγος, δ Παξημαδοκλέπτης.

Μίχ μεγάλη Λίγυπτος¹ τοῦτον πολλὰ φοβεῖται,

Γιατὶ κατάγονται ἀπ' αὐτὸν δλ' οἱ Φαραωνῖται.

Ἐκείνων τὰ καρφόδοντα στὸ παξημάδ' ἀν ἔλθουν,

Βροντοῦσιν ὡς μυλόπετραις, ποῦ τὸ σιτάρ' ἀλέθουν.

Τοῦτος ὁ ἀρχιστράτηγος πάντων τῶν πτρατευμάτων,

Ολοὺς εἰς τάξιν ἔβαλε μετὰ στολῆς ἀριμάτων.

Ἀρματωμένος φοβερῶς τοῦτος ἐμπρὸς διεβαίνει·

Ακολουθοῦσιν ἀμετροι, ὅλοι ἀρματωμένοι,

Ἐγοντες εἰς ταῖς κεφαλαῖς, γιὰ περικεφαλαίαις,

Τῶν καρυδιῶν τὰ ἔχωρυλλα, π' ἔρχαγκα σταῖς φωλέαις.

1) Η Λίγυπτος, ή πρὸς Βορρᾶν τῆς Ἀφρικῆς ἐκτεινομένη γώρα, τὴν δόποιαν ποτίζει ὁ Νεῖλος, Λίγυπτος καλούμενης καὶ οὗτος ὑπὸ τῶν ἀργαίων. Διηρεύετο εἰς Ἀνω Λίγυπτον, τὴν καὶ Θηρεύσα, εἰς Μεσαλαν, τὴν καὶ Ἐπτανομίδα, καὶ εἰς Κάτω Λίγυπτον, ητις περιεῖχε τὸ καλούμενον Δέλτα.

Εἶχαν καὶ διὰ θώρακας¹ φορόγατας δερμάτι,
 ‘Οποῦ καθ’ ἔνας ἔγδαρε, κι’ ἐπῆρεν ἐν κομψάτι.
 Φοροῦσιν ὑποδήματα² ταῖς φλούδαις τῶν κουκκίων,
 Καὶ διὰ τάργας³ ἔχουσι σφονδύλια⁴ λυχναρίων
 Καὶ σακκοφόραφαῖς ἔχουσιν δλοὶ διὰ κοντάρια,
 Καὶ παξημάδια πελεκοῦν αὐτὰ τὰ παλληκάρια.
 Χίλιας χιλιάδες εἰν’ αὐτοὶ, λέοντες πολεμάρχοι,
 ‘Ποῦ ἡ εἰρήνη διώκει τους, καὶ τοὺς καλεῖ ἡ μάχη;
 ‘Αλλη δὲ φάλαγξ⁵ φαίνεται μὲν ἄλλον φλαμπουράρη,
 Καὶ πτέρυναν ἔχει ἀνθρωπινὴν φλάμπουρο στὸ κοντάρι.
 ‘Ο Πτερυνοτρώκτης εἰν’ αὐτὸς, κι’ δλοὶ του οἱ στρατιῶται,
 ‘Ανθρώπου πτέρυναν τρώγοντες, καλοῦνται Πτερυνοτρώκται.
 Καὶ μετὰ ταῦτα τῆς αὐλῆς⁶ οἱ πρόεδροι φανῆκαν,
 ‘Ποῦ μέσ’ ἀπ’ τὸ βασίλειον τοῦ Ψωμοφᾶ ἐβγῆκαν.
 Καὶ τοῦτοι πάλιν ἔχουσιν ἄλλην ἐπιστασίαν,
 Εἰς τράπεζαν βασιλικὴν, καὶ εἰς φωτοχυσίαν.
 Καὶ πρῶτα ὁ Γλειφορόπινακας, ‘ποῦ τοῦτος ἔχει χάρι,
 Νὰ παραστέηται στὰ γλυκὰ, μέσα εἰς τὸ κελλάρι.
 Καὶ ἀπὸ τοῦτον ὅστερον, ἐφάγη πάλιν ἄλλος,
 ‘Ο ἐπιστάτης τοῦ φωτὸς, καὶ ἀρχοντας μεγάλος.
 Καλεῖται Σθυνοκάνδηλας, μὲν τσικνωμένης χεῖλη,
 ‘Ποῦ τὰ κανδήλια σθύνοντας, παίρνει καὶ τὸ φιτίλλι.

1) Θώραξ ἐλέγετο εἰδός τι σιδηροῦ ὑποκαμίσου, τὸ δόποῖον ἐφόρουσι στρατιῶται τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν εἰς τὸν πόλεμον διὰ γὰ προφυλάττωσι τὸ στήθος των ἀπὸ τὰ δέλη τοῦ ἔχθρου.

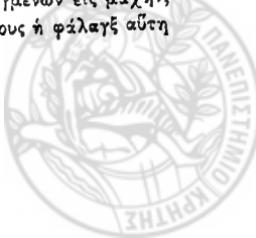
2) Διὰ τῆς λέξεως γριθάδη, ἀπὸ τοῦ ίταλ. Targa, τοῦτο αὐτὸν σημαίνοντος.

3) Ασπίδας δηλαδή, ἀπὸ τοῦ ίταλ. Targa, τοῦτο αὐτὸν σημαίνοντος.

4) Σφρόνδης ὑπάρχει (τὸ δόποῖον ἐγράφετο Σφρόνδελια) λέγεται, ως φαίνεται, τὰς σπονδυλοειδεῖς θάσεις τῶν λυχνιῶν εἴτε κηροπηγίων, τῶν κοινότερον κανθηλείων λεγομένων.

5) Φάλαγξ, σῶμα στρατιωτῶν πυκνῶς συμπαρατεταγμένων εἰς μάχην, κοιλῶν καὶ κοινῶς λεγομένη. Εἰς τοὺς Μακεδονικοὺς γρόνους ἡ φάλαγξ αὕτη ἐσύγκειτο ἀπὸ 16 εποίχους κατὰ δέκας.

6) Άνθης, ἥγουν τοῦ Παλατίου.

Αύτὸς εἰς τὸ ἐπίταγμα¹, μὲ τάξιν ἐπερπάτει,

* Ἀλλος κανδήλια βαστᾷ, ἄλλος φιτίλλιχ' ἔργαται,

Τώρχ λυχνάρια φαίνονται, σθυμένα, ἀναμμένα,

* Ποῦ ὁ Δυχνοῖεκρεμαστῆς τάξεις ἔκρεμασμένα.

Καὶ τοῦτα ὡς πυρόδολα, τὰ φέρουσιν ἐκεῖνοι,

Γιὰ νὰ τὰ φέρουν στὸ νερὸν, καὶ νὰ καῆῃ λίμνη.

* Ίδον καὶ ὁ Οὐρόγλειφος, μὲ τόσα παλληκάρια,

* Ποῦ πάντοτε περιπατοῦν ὄπίσις ἀπ' τὰ λυχνάρια.

Γιατὶ καὶ ὁ Οὐρόγλειφος, σὰν δλους τοὺς Λαδάδαις,

* Ήγουν τοὺς Σθυνοκάνδηλας; Δυχνοῖεκρεμαστάδαις,

Καὶ τοῦτος ἐπιτήδειος εἶναι καλὰ στὸ λάδι,

Καθὸ στὴν ἄκρην τῆς οὐρᾶς ἔχει αὐτὸς σημάδι·

* Ποῦ πάντα λαδωμένη εἴναι, λάδι μ' αὐτὴν μαζόνει,

* Απ' τὰ στενὰ ποῦ δὲν χωρεῖ ἐκεῖνος νὰ τρυπόνῃ,

* Όσα δὲν φέρουν ἡ γλῶσσά του, δὲς ἦν καλα² ἡ οὐρᾶ του,

* Ποῦ γλείφοντάς την, διέώκει την τὴν πεῖνα τοῦ θηνάτου.

Φαίνονται κι³ ἄλλα φλάμπουρα, έβιλτας ξεσχισμένα,

Φαίνονται καὶ παληρότυρα, κονταροτρυπημένα·

Σημάδι πῶς τὰ ἀμάξια τοῦ βασιλέως ἔγηκαν,

* Οτι οἱ δύο σύμβουλοι ίδον· ποῦ ἐφανῆκαν.

* Ο ἔνας εἶν· ὁ φήτορας, διοῦ εἰς τὸ παλάτι

Λόγον πολέμου ἔκαμε· τὸν κράζουν Σχίζοχάρτη.

Τώρα τὸν ἔχει σύμβουλον ὁ Ψωμοφᾶς μαζῆ του·

Δὲν κάμνει ἔνα πάτημα, μὲ χώρις τὴν ένουλήν του.

* Ομως δὲν τὴν ἔξεχασε τὴν πρώτην του τὴν χάρι,

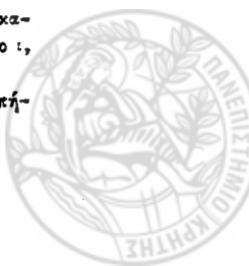
* Κι⁴ ἀλευροκόλλητον χαρτὶ ἔμπηξε στὸ κοντάρι.

* Ο ἄλλος ὁ Τυρόφαγος, διοῦ τὸν εἶχαν στελη

Στὴν λίμνη ἀποκρισάριον, μάχην νὰ ἀναγγείλῃ,

1) Ἐπὶ ταγμα, μέρος ἡ ἀπόσπασμα στρατεύματος ἀκολουθῶν κατόπιν, ηγουν οἱ ἕφροι, ἐπὶ ταχτοὶ, ἡ πιτεταγμένοι, κτλ. λεγόμενοι.

2) Οὕτω μετέβαλα τὴν προτέραν γραφήν: "Ἄναλα, ἐξ ἦς δὲν ἔκηγαζε νόημα.

Σύμβουλον ἔχει καὶ αὐτὸν ὁ Ψωμορᾶς μεγάλον,

Πᾶσαν δουλὴν ποῦ τοῦ εἰπῆ, γίνεται γυωρὶς ἄλλον.

Καθὼς τοῦ εἴπε γνωστικὸν μίαν δουλὴν κ' ἐγίνη,

Νὰ φέρουν τὰ λυχνάρια τῶν, νὰ καύσωσι τὴν λίμνη.

Αέρει, — Ἡ λίμνη ἔστοντας¹ ἀναλυτὴ ὡς λάδι,

“Οτι ὡς λάδι καίεται, εἶναι αὐτὸς σημάδι. —

Τώρα ποῦ φαίνονται ψωμιά, μεγάλα, τρυπημένα,

‘Απὸ αὐτὰς ὁ Ψωμορᾶς, ἀμάξ’ ἔχει κακένα.

‘Εκεῖνο εἰν’ τ’ ἀμάξι του, ποῦ ἔχει τὴν φωλιά του,

Καὶ ὅπου ἄλλος δὲν τολμᾷ νὰ διαβῇ κοντά του.

Χίλια ψωμιά ἐράινοντο, καὶ ἀμετροὶ στρατιῶται,

“Οὐως καθ’ ἔνα τῶν ψωμιῶν χίλιοι τὸ σύρνουν τότε.

Ἐνα εἶναι τὸ μοναχὸν, θασιλικὸν ἀμάξι,

Καὶ ἔνας παραστέκει το μονάχος, μὲ τὴν τάξι.

Κεὶ αὐτὸν τὸν ἔνα μοναχὸν, καλοῦσι θασιλέα.

Διότ’ ἔκει ποῦ στέκει αὐτὸς, ἄλλος δὲν πάγε πλέχ.

Καὶ τοῦτος πάντα κατοικεῖ εἰς τὸ ψωμὶ τὸ ἔνα,

‘Ποῦ δὲν δὲν τὸ φάγῃ μοναχὸς, δὲν σμίγει μὲ κακένα.

Καὶ τοῦτο τὸ ψωμὶ λοιπὸν, ἀμάξι του ἐγίνη,

Καὶ μὲ αὐτὸς στὸν πόλεμον ὑπάγει καὶ στὴν λίμνη.

Στρατεύει μὲ πυρόβολα, μὲ τάξιν τῶν ἀριμάτων,

Μετὰ μεγάλων μηχανῶν, μὲ πλήθος στρατευμάτων,

Μὲ λόγους, καὶ μὲ φάλαγγας, καὶ μὲ χιλιαρχίας,

Μὲ στίφη², μὲ συστρέμψατα³, πολλαῖς ταξιαρχίαις⁴,

Περιπατοῦν, μακραίνουσιν, ἀπὸ αὐτὸν τὸν κόσμον,

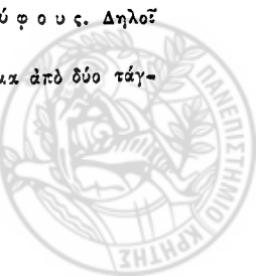
Στὴν λίμνην ἵνα διαβοῦν, παίρνουσιν ἵσην δρόμον.

1) Ἀχρηστος ἥδη ἡ πάλαι εὐγρηστοτάτη ἐν τῇ συντριθείᾳ μετοχὴ αὐτῆς τοῦ ὑπαρχτικοῦ Εἰ μὲ, ἦτοι πολλάκις ἐλαμβάνετο καὶ ἀπλῶς ἀντὶ αἰτιολογικοῦ συνδέσμου.

2) Οὔτες ἔκρινα διορθωτέον τὸ ἀρτενικῶς φερόμενον. Στὸν φούσι. Δηλοῦται ἡ λέξις σῶμα στρατιωτικὸν πεπυκνωμένον.

3) Ἕγουν, Συντάξι γ μ α τ α. Σύγκειται δὲ τὸ σύνταγμα ἀπὸ δύο τάγματα, ἤτοι ἀπὸ 2000 περίπου ἄνδρας.

4) Ταξιαρχία, τάγματα στρατιωτῶν.

Εἰς ἄλλας χώρας ἔρχονται, εἰς ξένα κάστρη μέθηκαν,

Καὶ δόλα ἐρημάζουσιν, δοσκ καὶ ἀν εύρηκαν.

Αμπέλια, περιβόλια, καὶ κήπους, καὶ σπαρμένα,

Ολα τὰ κατατρώγουσι, χωρὶς νὰ μείνῃ ἔνα.

Αλλ' ἔρχονται εἰς ἔρημον, χωρὶς χωρὶς καὶ χώραν,

Καὶ ποῖος δὲν τοὺς δειλιᾳ, ἀν τότε τοὺς ἑθῶραν;

Οπού τοὺς ἐτριγύρισεν ἡ πεῖνα τοῦ θανάτου,

Καὶ οὐ καθ' ἔνας ἔραγε τὰ φοῦχα κι ἄρματά του

Τὰ φλάμπουρα ἐφάγασι, καὶ δόλον τὸ κελλάρι,

Καὶ ἄλλο δὲν τοὺς ἔμεινε, πλὴν τὸ ξηρὸν κοντάρι.

Τοὺς λύγους καταγλείφουσιν, ἔραγαν καὶ τὰ φτίλλια,

Ολα σθυμένα τὰ κρατοῦν, καὶ λύγους, καὶ κανθήλια.

Τῶν Οὔρογλείφων ταῖς οὐραῖς, ποῦ ὡς λάδι ἐμυρίζαν,

Οἱ ἄλλοι ταῖς ἐφάγασιν, ὡς μέσα εἰς τὴν ρίζαν.

Τ' ἀμάξια τὰ θαυματικά, τόσον καλὰ τὰ φάγαν,

Οτι κοντὰ νὰ φάγουσι κι αὐτοὺς ποῦ τὰ φυλάγαν.

Τούτην τὴν πεῖναν ἔχουσιν αὐτοὶ στὴν ἐρημίαν,

Αλλ' εἰς τὸ τέλος ἥλθασι στὴν λιμνοεπαρχίαν.

Καὶ εἰς κύτα τὰ σύνορα, κάστρη καὶ χώρα εύρηκαν,

Καὶ πάλιν ἔχορτάσσι, πάλιν ἀρματωθῆκαν.

Τ' ἀκούει δ Φουσκομάγουλος, καὶ δλ' οἱ Διμητρῖταις,

Καὶ παρευθὺς συνάγονται δῶλαν των οἱ στρατιῶταις.

Συμμαζωμένοι δὲ ἐκεῖ δλοι αὐτ' οἱ θατράχοι,

Τότε ο Φουσκομάγουλος, τούτους καλὰ διδάχει,

Καὶ λέγει τους, — Ω ἀρχοντες, ίδον ἐφτάξαν τώρα

Τὰ ποντικοστρατεύματα ἐδῶ κοντὰ στὴν χώρα.

Μὲ δύναμιν ἥλθαν πολλὴν, καὶ μὲ πολλαῖς χιλιάδες,

Καὶ μὲ αὐτοὺς ποῦ κράζουσι Λυχνοξεκρεμαστάδαις.

Διότι ἔχουσι στὸν νοῦν, ἀρ' οτου μᾶς χαλάσουν,

Νὰ ἔρξουν τὰ λυχνάρια των, τὴν λίμνην μας νὰ καύσουν.

Αλλ' οὗτ' ἀν ἔχουν δύναμιν, ἀς ἔχωμ' ἐμεῖς γνῶσι,

Καὶ χρείαν δὲν τοὺς ἔχομεν, ἀν ἥσαν ἄλλοι τόσοι.

Γιγτὶ οὐ λίμνη π' ἔχομεν, πολλὰ μᾶς αὐγατίζει¹,

Θερόῦσι νὰ τὴν καύσωσι, μὲν αὐτὴ τοὺς ἀφχνίζει.

*Αρματωμένοι ἐμεῖς λοιπὸν μὲ ἐπιδέξιῶν τρόπουν,

“Ολοὶ δὲ ήμεσθε μαζῇ στὸν ὑψηλὸν τὸν τόπον,

Τοῦτον ποῦ ἔχει γκρέμνισμα, καὶ ἀπὸ κάτω λίμνην,

Χωρὶς νὰ ἴδουν τὸ γκρέμνισμα, οἱ ποντικοὶ ἔκεινοι.

Κέκεινοι θλέποντες ἡμᾶς, θέλουσι νὰ ὀρμήσουν,

Νὰ ἔλθουσιν ἀπάνω μας, καὶ νὰ μᾶς ἀφκνίσουν.

Αὐτοὶ δὲ πίγσωσιν ἡμᾶς, καὶ ἐμεῖς μὴν ξιπασθοῦμεν,

‘Αλλ’ δὲ τοὺς πίγσωμεν καὶ ἐμεῖς, μαζῇ τους νὰ θουτοῦμεν.

Δέο καὶ τρεῖς καθ’ ἐνας μας, δὲ τοὺς κρατεῖ στὰ γένεια,

Καὶ δὲ θουτοῦμεν μὲ αὐτοὺς, μὲ χώρις ἄλλην ἐννοιῶ.

Γιγτὶ οὐ Βουτογιγννης μας, πλέσι ἐκ’ ὑποκάτω,

Μὲ δόλον του τὸ στράτευμα, καὶ σύρει τους στὸν πάτο.

Καὶ καταπνίγοντες αὐτοὺς, καλλὰ δὲ μάθουν τότε,

Μὲ ποῖον τρόπον τοὺς χαλοῦν οἱ γνωστικοὶ Διηνιώται. —

Πολλὰ καλλὰ ἐλάλησεν ἔκεινος, φαίνεται μου,

‘Ο ἄρχων Φουσκομάγυσλος, σύμβουλος τοῦ πολέμου.

Τοῦτος ἀρ’ οὐδὲ ἐλάλησεν, ἔκαψε καὶ τὴν πρᾶξιν,

Καὶ δόλους ἀρματόνει τους ἔκει κατὰ τὴν τάξιν.

Βάνουσι διὰ θώρακας πρατόρυλλα στὰ στήθη,

Καὶ διὰ τάργανα λάχανα καθ’ ἐνας τους ἐνδύθη.

Φοροῦν ὡς ὑποδήματα, μολόχαις στὰ ποδάρια,

Κρατοῦν καὶ βροῦλα μυτερὰ στὰ χέρια, γιγὲν κοντάρια.

Στολίζουν καὶ ταῖς κερχαλεῖς μὲ περικερχαλείαις,

Μὲ τῶν σαλιγγῶν ἔωρυλλα, ποῦ κράζουνται κοχλέαι;²

1) Αὐτὸς γατίζει, ως γνωστὸν, σημαίνει τὸ Αὐτοῦ σαν ω, Περισσεύω, κατλ. Ἀλλ’ ἐνταῦθα, ως φαίνεται, ἔχει τροπικὴν σημασίαν, ως δὲν ἔλεγε μὲν ἄλλας λέξεις ὅτι, ή θέσις τὴν ὅποιαν κατέχομεν, θεωροῦμένη ὑπὸ πολεμικῆς ἐποιφίν, εἶναι ἐπίκαιρος, καὶ κατὰ τοῦτο ὑπερτεροῦμεν ἡμεῖς τὸν ἔχθρον.

2) Κοχλίας δὲν ονομάζει, ως φαίνεται, τὰ κελύφη τῶν κοχλίων, ἀτινα καὶ Κοχλία εἰλέγοντο περὶ τοῖς πιλαιοῖς. Τοὺς δὲ κοχλίας εἰ Κρῆτες Κοχλίον δὲ ονομάζουσιν.

Καὶ διορίζει τάγματα εἰς δόλους ὁ Διηγέρχης,

Δόχους, συστάσσεις¹, φάλαγγας, σύστρεμμα, στέφη μάχης.

Εἰς τοὺς ἐμπέρους στρατηγοὺς δίδαι ταξιαρχίαις,

Πολύτροποι πτερύγατα, χιλιέρχους, ξεναγίαις².

Ἐκαμε τὸν Πρασόκουρον, αὐτὸς νὰ ἔναι πρῶτα,

Ποῦ τοὺς ἐχθρὸν θέλει δεχθῆ, κρυμμένος εἰς τὰ χόστα,

Βρόχους³ ἀπὸ ξηρόδρομα, καὶ κρύπτει στὰ χορτάρια,

Νὰ πιζιώνται οἱ ποντικοὶ, εὐθὺς ἀπ' τὰ ποδάρια.

Καὶ σουβλολόγον ἔκαμε ἃ αὐτοὺς τὸν Καλαμάτη,

Εύθὺς μὲ καλχρόσχιστας νὰ τοῦ σουβλῆ τὸ μάτι.

Κάμνει τὸν Λακεδαίμονα, λάκκους νὰ ἑτοιμάζῃ,

Τὸν Λαχίσανναν μὲ λάχανα τοὺς λάκκους νὰ στεγάζῃ.

Οταν περνῶσ' οἱ ποντικοὶ, νὰ πέρτωστ στοὺς λάκκους,

Μέσα νὰ καταπνίγωνται ἀπὸ πολλοὺς βαθράκους,

Οποῦ ἔκει ἐπιμελῶς πρέπει διὰ νὰ κρύπτῃ,

Τούτων ὁ ἀρχιστράτηγος, ὃν κράζουν Βορβορκούτη.

Καὶ πάλιν ἐδιώρισε, τὸν ἄρχον Δασκοπάτην.

Νὰ τοὺς λασπώνη τοὺς ἐχθρὸν εἰς τὸ καθέκα μάτι.

Γιατὶ τὸ μάτι τοῦ ἐχθροῦ, ὅταν καλὰ δὲν ἔλεπη,

Χάνει τὴν τάξιν ὁ ἐχθρὸς, δὲν πολεμεῖ ὡς πρέπει.

Εὕτακτον⁴ τὸν Πολύφωνον, νὰ γέν' εἴχε προστάζῃ,

Μὲ ταῖς φωναῖς στὸν πόλεμον, νὰ ἔδηγῃ τὴν τάξιν,

Οἱ Πρωτοψάλται, ὥρισε, καὶ δὲν οἱ Κανονάρχοι,

Νὰ μελωδοῦσι μουσικαῖς γύρωθεν εἰς τὰ θράχη,

Οταν ὁρμήσῃ ἀπάνω τους ἡ ποντικοστρατεία,

Τότε οἱ μουσικάτατοι ν' ἀρχίσουν μελῳδία.

Παίρνει κι' ὁ Φουσκωμάγοντος τὸ ἐδίκον του τάγματος,

Κ' ἐστάθ' εἰς τόπον ὑψηλὸν, μ' ὀλοὺς αὐτοὺς ἀντάμα.

1) Συστάσεις νοητέον ἐνταῦθα μικρότερά τινα στρατιωτικά σώματα.

2) Ἀξιώματα διδόμενα εἰς τοὺς ξεναγοὺς, ήτοι ἀρχηγοὺς στρατιωτικῶν ταγμάτων συγκροτουμένων ἐκ ξένων (μισθωτῶν ή ἐπικούρων) στρατιωτῶν.

3) Βρόχοι, αἱ κορνᾶς θηλεῖαι, μὲ τὰς δύοις πνίγουσι τοὺς ἀνθρώπους, κτλ.

4) Τουτέστι κατέτεταν αὐτὸν ἐπὶ τῆς εὔτεξίας τοῦ στρατεύματος.

Ούνψηλὸς τόπος αὐτὸς, εἰς τὸν δόποιον ὅσταθη,

Ἐγει στὴν ἄκραν γκρέμνισμα, καὶ κάτω λίμνης θάλη.
Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἄκρην ἐστάθηκεν ἐτύτε

Οἱ ἄρχων Φουσκομάγουλος, καὶ ὅλοι του οἱ στρατιῶται.
Καὶ δὲ οἱ Βουτογιάννιδες κάτω ἔκολυμβοῦσαν,

Διὰ νὰ πνίγουν ποντικοὺς, πρόθυμα καρτεροῦσαν.
Λοιπὸν δὲ Φουσκομάγουλος, καθὼς εἶχε προστάξῃ,

Ολα του τὰ στρατεύματα ἐμβήκασιν εἰς τάξι.
Τὰ φλάμπουρα ἀνοίγουσι, καὶ ἡσαν ἐπιτήδεια,

Ολ' ἀπὸ λαχανόφυλλα, καὶ πράσα καὶ κρομμύδια.
Τινάζουν τὰ κοντάρια των, χορεύουν, τραγουδοῦσι.

Καὶ πρόθυμοι τοὺς ποντικοὺς ἔκει τοὺς καρτεροῦσι.
Τώρα ἀστράπτει καὶ βροντᾶ, τώρα φυσοῦν ἀνέμοι,

Τώρα καὶ τὸ κονδύλι μου πλέον νὰ γράψῃ τρέμει.
Ἀκούω θύρυσον λαοῦ, ποῦ τρέμ' ή οἴκουμένη,

Καὶ δὲ πολὺς κονιορτὸς στὰ σύννεφ' ἀναβαίνει.
Η λίμνη ἐσκοτίσθηκεν, οἱ κάμποι ἐμαυρίσαν,

Οἱ ποταμοὶ καὶ τὰ νερὰ ὡς αἷμα κοκκινίσαν.
Πάντοθεν σάλπιγγαῖς γρηκῶ, τύμπανα τοῦ πολέμου,

Τὰ δρη̄ καὶ λαγγάδια ἀπὸ τὸν ἥχον τρέμουν.
Η λίμνη κυματονέται, βροντᾶ τὸ περιγιάλι,

Απὸ τὴν τόσην μουσικὴν ἡ ἔρημ' ἀντελάλει.
Σχότος ἐγίνηκε τὸ φᾶς, καὶ ἡ ἡμέρα βράδυ,

Πολέμου εἰν' τεκμήριον, καὶ αἷματος σημάδι.
Τώρα ποῦ σάλπιγγες βροντοῦν, καὶ μουσικαῖς σημαίνουν,

Η Μούσαις ἀπὸ τὸ θουνὸν πρέπει νὰ καταβαίνουν.
Ω Μοῦσαι ἀπὸ τὰ θουνὰ, ἐλάτε εἰς τὰ βράχη,

Νὰ δῆτε πόλεμον φρίκτὸν, γιγαντιαίαν μάχη.
Ω Μοῦσ' εὐγενογέννητοι, δόποι στὸν Ἐλικῶνα,

Τὴν κεραλὴν στολίζετε μ' ἐνάρετον κορώνα.
Διότι κάθε ἀρετὴν, καὶ κάθε ἐπιστήμην,

Νὰ μάθετ' ἐζητούσετε, μὲ ἐπαινον, καὶ φήμην,
Ἐλάτ' ἐδῶ στὸν πόλεμον, ἃ αὐτὴν τὴν λίμνην κάτω,

Νὰ δῆτε ἐπιστήμονας, καὶ τάξεις τῶν ἀρμάτων.

Καὶ πρῶτα σὲ τὴν λόγιον, τὴν Καλλιόπην¹ Μοῦσαν,
 Τέχνας γραμμάτων ἔχουσαν, καὶ διδαχὰς ποιοῦσαν,
 Καλῶ σε νὰ ἴδῃς ἐδῶ τὸν κύριον Εεσχιζοχάρτη,
 Μὲ μίαν μόνην διδαχὴν πόστην φωτιὰν ἀνάπτει·
 Ποῦ τόσην εἶχε δύναμιν ἡ διδαχὴ τοῦ κείνη,
 Ποῦ εἴκαμε τοὺς ποντικοὺς νὰ καύσωσι τὴν λίμνη.
 Μοῦσα κ' ἔσ' Πολύμνια², ποῦ εἶχε τόσην πρᾶξιν,
 Μὲ τῶν χειρῶν τὰ σχήματα παντὸς νὰ βάνης τάξιν,
 Ελα τὸν Φουσκομάγουολον νὰ ἴδῃς μὲ ποιὸν τρόπον,
 Εἰς τάξιν βάνει τὸν λαὸν στὸν ὑψηλὸν τὸν τόπον.
 Μοῦσα κ' ἔσ' Οὐράνια³, μαθηματικωτάτη,
 Ποῦ οὐρανὸν καὶ γῆν θωρεῖς, μὲ ἐπιστήμης μάτι,
 Ελα τὸν μαθηματικὸν, τὸν πρῶτον φλαμπουριάρην,
 Τὸν κύριον Εεσχιζοσεντονᾶν, νὰ ἴδῃς μὲ πόστην χάριν,
 Μὲ πόστην μαθηματικὴν, καὶ μὲ γεωγραφίαν,
 Μέσα στὸ σκότος ὁδηγεῖ τὴν ποντικοστρατείαν·
 Στὴν μέσην τοῦ κονιερτοῦ, μὲ ἐπιστήμης τρόπον,
 Περνᾷ καὶ φέρνει τὸν λαὸν, στὸν ὑψηλὸν τὸν τόπον.
 Σ αὐτὸν π' ὁ Φουσκομάγουολος στέκει ἀκαρτερῶντας,
 Φέρνει ὁ Σχιζοσεντονᾶς ὅλους τοῦ τοὺς στρατιώτας.
 Οὐδὲ τὸ γχρέμνισμα θωρεῖ, οὐδὲ τὸ κάτιο βῦθος,
 Μόν' φέρνει τοὺς στὴν ἀκρηγαν, εἰς τὸ βαθρακυπλῆθος.
 Μοῦσα Κλειώ⁴ μελίζρος, μὲ λάρυγγα Σειρήνης⁵,
 Ποῦ τραγουδεῖς ποιήματα πολέμου καὶ εἰρήνης·

1) Καλλιόπη, ἡ πρεσβυτέρα τῶν ἐννέα Μούσων (περὶ ὃν ἔδε σελ. 7. σημ.).
 2), ἔφορος τῆς ἱεροποίειας, μήτηρ δὲ τοῦ Ὁρφέως, τοῦ Ὑμεναίου καὶ τῶν Σειρήνων.

2) Η Πολύμνια, Μοῦσα καὶ αὐτὴ, ἡτον ἔφορος τῆς λυρικῆς ποιήσεως καὶ τῆς ιστορίας, γεννήσασι ἐκ τοῦ Οἰάργου τὸν Ὁρφέα (τὸν ὄποιον ὅμως, κατ' ἄλλους μὲν ἐγέννησεν ἡ ἀνωτέρω Καλλιόπη ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ Οἰάργου).

3) Η Οὐράνια, καὶ αὐτὴ Μοῦσα, ἔφορος τῆς ἀστρονομίζας, γεννήσασαι ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν Λίνον.

4) Η Μοῦσα Κλειώ, ἡτον ἔφορος τῆς ιστορίας, γεννήσασαι ἐκ τοῦ Πιέρου οὗτοῦ τοῦ Μάγνητος, τὸν φραῖον Γάχινθον.

5) Ἐγράφετο σε ρήμα, ἀντὶ Σειρήνος. Ήσαν δὲ αἱ Σειρήνες δύο,

"Ελα, καὶ ὁ Πολύφωνος ἐδῶ στὸ περιγέλλει,

"Ποῦ ἀναψεις ὁ πόλεμος, καὶ τραγούδει, καὶ φάλλει.

"Ελθὲ καὶ σὺ, ὡ μελῳδὲ, ὡ Τερψιχόρη¹ Μοῦσα,

"Ητις κιβέρρων ἔπαιζες, κ' ἡ Νύμφαις² ἐσκιρτοῦσαν"

"Ελθὲ ν' ἀκούσῃς μουσικὴν, ἐδῶ στὰ θράχη πάτω,

"Π' ἔξυπνησε τὴν Ἀθηνᾶ, ὅποιη ὕστεροιμάτο.

"Ελα ν' ἀκούσῃς καὶ ἐσὺ τὴν μουσικὴν ἑκείνην,

"Οποῦ σημαίνουσα ἀλονεῖ τὸ ὄδωρο καὶ τὴν λίμνην.

Βαθαὶ τῆς τόσης μουσικῆς; ποῦ μὲν ἀρπᾷ τὸ πνεῦμα,

"Ποῦ προξενεῖ νὰ γύνεται πολλῶν Γιγάντων αἷμα.

καθ' "Ομηρον, κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους, τρεῖς, Περθενόπη, Λίγεια καὶ Αευχασία, ἢ τέσσαρες, Μόλπη, Ἀγλαοφήμη, Λίγεια καὶ Θελειέπεις, θυγατέρες τοῦ Ἀγελάφου ποταμοῦ καὶ τῆς Μούσης Τερψιχόρης ἢ Μελπομένης, παρθένοι μὲ πτερά, κατοικοῦσαι ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς μεστημβρινῆς Ἰταλίας, καὶ καταγοητεύουσαι μὲ τὴν μελῳδίαν αὐτῶν τοὺς παραπλέοντας, εἰς τρόπον ὥστε, λησμονοῦντες τοὺς οἰκείους καὶ τὰς πατρίδας των, κατετήκοντα περὶ αὐτὰς ἢ κατετρώγοντα ὑπ' αὐτῶν. Ήτο δὲ πεπρωμένον εἰς αὐτὰς νὰ ζήσωσιν ἄγριες ὅτου διέλθη πλοῖον τὰ παράλιά των, χωρὶς νὰ γοητευθῶσιν οἱ ἐν αὐτῷ· καὶ τοῦτο συνέβη ἢ δὲ οἱ Ἀργόναυται διαβαίνοντες ἀπετράπησαν ὑπὸ τῆς λύρας τοῦ Όρφέως νὰ τὰς ἀκούσωσιν, ἢ δὲ ὁ Ὁδύσσεας διέβη, φράξας μὲ κηρδὸν τὰ ωτία τῶν συντρόφων του, δέτε καὶ πεσοῦσαι αἱ Σειρῆνες εἰς τὴν θάλασσαν ἐπινήσουν. Δέγεται δὲ ὅτι μετεμορφώθησαν εἰς πτηνὰ ὑπὸ τῆς Δάημητρος, διότι δὲν ἔτρεξαν πρὸς βοήθειαν τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Περσεφόνης, δέτε ἡρακλέτο οὐκτὸν Ηλίου ηλιούντος.

1) "Ἡ Μοῦσα Τερψιχόρη, ἦτον ἔφορος τοῦ χοροῦ καὶ τῶν χορευτικῶν φύσιμάτων.

2) Αἱ Νύμφαι ήσαν θεότητες κατωτέρας τάξεως, τὰς δόπιας οἱ ἀρχαῖοι πιστηταὶ ἔπιλαττον ως ἔφορους διαρρόζον ἐν τῇ φύσει ἀψύχων ὄντων, διὰ τῆς δυνάμεως καὶ ἐπιφύσιος τῶν δόπιων ἐλάμβανον ταῦτα τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν καὶ αὔξησιν, θεωρούμενοι δεῖποτε ἐνεργοῦσαι ἐν δῃλῃ τῇ φύσει καὶ παριστανόμεναι ως αἰθέριοι καὶ ἀράτοις οὐσίαι τρεφόμεναι μὲν νέκταρ καὶ ἀμβροσίαν. Εἶχον μὲν δῆλα ταῦτα, ως ἐπλάττετο, φύσιν θυητήν, ἀποθηκάσουσαι καὶ αὔξεται ἀλλ' ὑπερέβινον κατὰ τὴν ἐν τῷ διφρόφρειαν τοὺς λοιποὺς θυητούς. Τὰ δυνάματα αὐτῶν ἦσαν διάφοροι, ως ἐκ τοῦ εἰδούς τῆς ἐπιστεκοσίας, τὴν δόπιαν ἀπένεμον οἱ ἄνθρωποι εἰς ἔκστην ἐξ αὐτῶν· αἱ μὲν ἐκαλοῦντο Ὁρειάδες, δισταῖς ἐνομίζοντο ὅτι κατώκουν περὶ τὰς ὅρη, οὓσαι ἔφοροι αὐτῶν· αἱ δὲ Νεκταῖαι διατριβούσαι εἰς τὰ νάπτη (φάραγγας) καὶ κοιλάδος· αἱ δὲ Ἄρχοντες ἢ Δρυάδες, δισταῖς ἔχων ἐντὸς τῶν ἀναδρύστων ὑδάτων· αἱ δὲ Νεκταῖαι διατριβούσαι εἰς τὰ νάπτη (φάραγγας) καὶ κοιλάδος· αἱ δὲ Ἄρχοντες ἢ Δρυάδες, δισταῖς ἔχων ἐντὸς τῶν ἀναδρύστων, καὶ ἄλλαις ἄλλας.

Βάτραχοι μουσικώτατοι ταῖς σάλπιγγας σημαίνουν;

Γιχτ' ἡ ψυχαῖς τῶν ποντικῶν στὴν λίμνην καταβαίνουν.

Κ' ἔλα νὰ ταῖς μοιρολογήσῃς, ὃ Μοῦσα Μελπομένη¹,

Ποῦ τοὺς Ἡρωας νὰ θρηνῇς σὺ εἶσαι μαθημένη.

Λοιπὸν ἀφ' οὗ οἱ ποντικοὶ στοὺς Βάτραχοὺς ὠρμῆσαν,

Στοῦ τόπου αὐτοῦ τὴν ἄκρην γ, ὅποῦ ἔκειναι ἥσαν,

Τότε μ' ὄρμὴν κ' οἱ Βάτραχοι τοὺς ποντικοὺς ἀρποῦσιν,

Ἄπο τὰ γένειξ καὶ μαλλί ἄ, καὶ μὲ αὐτοὺς βουτοῦσιν.

Ἄλλους ἀρποῦν ἀπὸ τ' αὐτὶ, καὶ ἄλλους ἀπ' τὴν πτέρναν,

Πηδῶντες ἀπὸ τὸ γκρέμνισμα, στὴν λίμνην τοὺς ἐφέργαν.

Ἡ φλάμπουρο ἕρατούσσαι, κοντάρι, ἢ τηγάνι,

Ο Φουσκομάγουλος αὐτοὺς δίδει τοῦ Βουτογιάννη,

Ποῦ τότε μὲ τὸ τάγμα του ἔπλεεν ἐκεῖ κάτω,

Γιχτὸν τοὺς ποντικοὺς στῆς λίμνης του τὸν πάτο.

Καὶ ὅλους τούτους ἀρπαζεν, ποῦ κάτω ἐγκρεμνοῦσαν,

Κ' ἔκει τοὺς ἑθυσίαζεν εἰς τὴν Ἄδρομεδοῦσαν,

Ἐβούτα μὲ τὸ τάγμα του κάτω βαθειὰ στὴν λίμνη,

Σύρνοντας καὶ τοὺς ποντικοὺς, αὐτῶν τὸ αἷμα πίνει.

Καὶ πάλι ἀπάνω ἀνέβαινε, καὶ ἄλλους καταιβάζει,

Οποῦ γκρεμνοῦν ἀπὸ ψῆλα στὴν λίμνην σὰν χαλάζε.

Γιχτὲν δὲ Φουσκομάγουλος, μὲ ὅλον του τὸ πλῆθος,

Συγχρ̄ ἀνεβοκατέβαινε, γκρεμνῶντάς τους στὸ βῦθος.

Πηδῷ δὲ Λιμνάρχης ποντικὸς, κιλὸν δὲ Βουτογιάννης πνήκει,

Κ' ἡ λίμην ἁγέμισε νεκροὺς τότε εἰς ὥραν λίγην.

Κ' ἔκαμαν ποντικοφθορὰν αὐτοὶ οἱ Βουτηκτάδαις,

Πλὴν δὲν τοὺς τελειόνουσι, γιχτὸν ἡταν μυράδες.

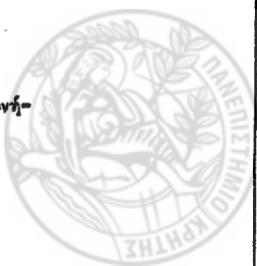
Καὶ ὑστερὸν τὸ γκρέμνισμα, οἱ ποντικοὶ ὡς εἰδαν,

Μὴν διαβαίνοντες κοντὰ, κάνεις πλειὸν δὲν ἐπήδαν.

Αλλ' ἔρχονται στὰ χαμηλὰ, γύρωθεν εἰς τὰ βράχη,

Εἰς τόπους, ὃποῦ εἰν̄ ἔκει, μὲ φύλαξιν βατράχοι,

1) Μελπομένη, Μοῦσα καὶ αὐτὴ, ἔφορος τῆς τριγιάς ποιήσεως, γεννήθεισα ἐκ τοῦ Ἀχελώου τὰς Σειρήνας.

Καὶ πρὸς αὐτοῦ; ὥρμήσασιν ὡς λέοντες ὅργιλοι,

“Οχι καθὼς εἰς τὸ νερόν, ποῦ πνίγοντο σὰν σκύλοι.

Διότ’ αὐτοῦ σκοτόνουσι πολλοὺς βαθράκους τότε,

“Ομως τὸ ἐννοήσασιν εὔθης οἱ Λιμνιῶται.

Βλέποντες, πῶς ἀπὸ ψηλὰ πλέον κάνεις δὲν πέρτει,

“Ηλθαν αὐτοῦ κ’ εὐρίσκουσι τὸν Παξιμαδοκλέφτη.

“Ηλθεν ὁ Φουσκομάγουλος μ’ αὐτὸν τὸν Βουτογιάννη,

Καὶ θλέπουν τὸν ἔχθρον αὐτὸν, πόστιν φθορὰν τοὺς κάνει.

Κ’ εὔθης, στρατιῶται, στρατηγοί, καθ’ ἔνας ἐπολέμα,

Καὶ ὡς ποτάμι ἔτρεχε τ’ ἀρχοντικὸν τὸ αἷμα.

Ἐν πρώτοις εἶδαν φανερὰ τὸν ἄρχον Καλαμάτη,

Πῶς τ’ Οὐρογλείφου ἔβγαλε, τῶνα καὶ τ’ ἀλλο μάτι.

Ἐκεῖ πού ὁ Πρεσόκουρος τὸν εἶχε σκλαβωμένον,

Στὰ χόρτα μὲ τὰ βρόχια τοῦ ἀπ’ τὸν λαϊμὸν πιπταμένον,

Ο Καλαμάτης πάραστα αὐτὸν τυφλόνει, ὡς εἴπα,

Καὶ κάμνει του στὸν ὅμφαλὸν μίαν μεγάλην τρύπα.

Μὲ μίαν καλαμόσχιζαν, καὶ τ’ ἀντερά του ἔγάνει,

Καὶ πάρευθὺς ζεστὰ ζεστὰ στὴν κεραλὴν τὰ βάνει.

Γιατ’ ἔξευρε πῶς ἔχουσιν ἐνέργειαν μεγάλην

Καὶ κάμνουσι ξανθὰ μαλιξταὶ, στὴν κεραλὴν ἀν τὰ έάλη.

Ο Τρυπολόγος ποντικὸς, μὲ ἀρμενοθελόναν

“Εσφαξε μέγαν βάτραχον, τὸν κράζουν Πηλιῶναν¹.

Τοτερὸν τὸν Πολύρωνον ὁ ὄρμοιος εἶχε σφάξῃ,

“Οταν μὲ ταῖς πολλαῖς φωναῖς στὰ πλήθ’ ἔβανε τάξει.

Πλὴν ἕικτει ὁ Φουσκομάγουλος μυλόπετραν στὰ βράχη,

Καὶ μὲ αὐτὴν ἐσύντριψε τοῦ Τρυπολόγου τὴν ῥάχη.

Καὶ τὸν ἐσκότωσεν ἐκεῖ σκληρὰ, δσον ἡμπέρει,

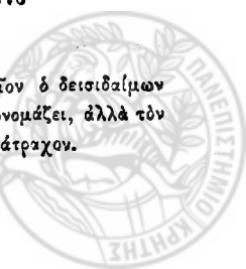
Τὸν οὐδὸν τοῦ Νυκτογυριστοῦ, ἀπ’ τὸ Σκοτεινοχώρι.

Γκρεμνίζει ὁ Πηδοτηγανᾶς ἐαύτὸν τὸν λάκκον κάτω,

ποῦ εἶχεν ὁ Βουρκόλακκας² νερόλασπον γεμάτον

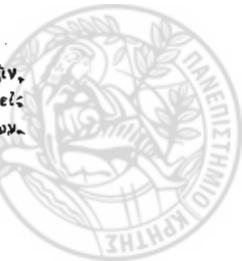
1) Πηλείων αντίστησε, κατὰ τὸ πρωτότυπον.

2) Η λέξις δὲν ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὸ φάντασμα, τὸ ὅποιον ὁ δεισιδαίμων ὅγχος Βούρκολακκας ανήβασε στὸν Βούρκον λάκκον καὶ ὑνομάζει, ἀλλὰ τὸν τῇ λάσπῃ σκάπτοντα λάκκον καὶ αὐτόθι διατέλευτον βάτραχον.

Μὲ τὰ τηγάνια του γκρεμνᾶ, καὶ μ' ὅλον του τὸ τάγμα,
 Κ' ἐπήδησ' ὁ Βουρκόλαχχας, μὲ τοὺς ὀδικούς του ἀντάμα,
 Μ' αὐτοὺς τοὺς Λακεδαιμονας¹ στὸν λάκκον ἐποδῆζαν,
 Κι_λ αὐτοῦ τὸν Πιδοτηγανᾶν στὴν λάσπην τὸν ἐπνίξαν.
 ΟΨ ψωμοφᾶς ὁ θασίλευς, μὲ ὅλον του τὸ γῆρας,
 Στὰ αἴματα τῶν Μουσικῶν νίπτει αὐτοῦ τὰς χεῖρας.
 Ποῦ μερικοὺς ἐφόνευσε στῆς λίμνης των τὴν ἄκρα,
 Καὶ τραγουδοῦν, καὶ ἔξεψυχοῦν, λέγοντες κάκρα, κάκρα.
 ΟΒ Βουτογλάννης πάραυτα τὸν μέγ' Ἀποκρισάρη,
 Μ' ἔνα μεγάλον πήδημα στὴν λίμνην εἶχε πάρη.
 Κ' ἔκει τὸν ἔξεγύμνωσε, τοῦ παίρνει τὸ δερμάτι,
 Τοῦ Κανονάρχου δίδει το, καὶ ἔκαμέ τον Ψάλτη,
 Νὰ φάλλῃ καὶ νὰ τραγουδῇ εἰς τὴν Τδρομεδοῦσαν,
 Τῆς λίμνης τὴν θασίλισσαν, ποῦ τὴν ἑτραγουδοῦσαν.
 Αναψε φοβερὸς λοιπὸν δύ πόλεμος ἔκεινος,
 Ποῦ καὶ τὰ δύο μέρ' αὐτὰ εἶχεν μεγάλον θρῆνος.
 Οι λάκκοι γέμισαν νεκροὺς, οἱ θρόχοι ἀπὸ ποδάρια,
 Καὶ θέαμα ἐλεισινὸν εἶχαν τὰ παλληκάρια.
 Δοῦλος μὲ δοῦλον σφάζεται, αὐθέντης μὲ αὐθέντην,
 Καὶ ποῖος νὰ μὴν φοβηθῇ τὸν Παξημαδοκλέφτη,
 Όποῦ εἰς τέλος ἔγινεν ἀνήμερον θηρίαν,
 Καὶ τῶν Γιγάντων φονευτής, θρῆνος παλληκαρίων;
 Άλλους μὲ τὰ καρφόδοντα, ἄλλους μὲ τὸ κοντάρι,
 Ασπλαγχνα ἔθανάτονε, τὸ ἄγγριον λιγντάρι.
 Τὸν βλέπει ὁ Φουσκομάγουλος, καὶ δῆλος θυμωμένος,
 Πρυμησεν ἐναντίον του, ὡς λύκος λυσσασθμένας.
 Πλὴν κάθε εἰς τὴν τέχνην του, ἵ αὐτὴν ποῦ κατεγίνη,
 Καὶ ὅχι ψάρι στὸ θουνόν, οὐδὲ λαγός στὴν λίμνη.
 Οὐδὲ τοῦ Φουσκομάγουλου εὔκολον δὲν τοῦ πέφτει,
 Εξω στὴν γῆν νὰ πολεμῇ τὸν Παξημαδοκλέφτη.

1) "Επαιξεν (ὅχι δύως καὶ μὲ χάριν) δ παραφραστῆς ἐνταῦθα μὲ τὴν λέξιν, Λακεδαιμονας δνομάσας τοὺς περὶ τὸν Βουρκόλαχχαν, ἐπειδὴ ἀναφέρει τὸ εἰς τὸν λάκκον πήδημα αὐτῶν, καὶ διὰ γὰ παραστῆση οὗτω καὶ τὴν ἀνδρίαν των.

Στὴν λίμνη ὁ Φουσκομάγουλος τοὺς ποντικοὺς ἐνίκαν,

Οὐμως στὴν γῆν οἱ ποντικοὶ θριαμβεύται φανῆκαν.

Γιχτὶ τὸν Φουσκομάγουλον στὸ δεῖπον ποδάρι,

Σκληρῷς τὸν κατεπλήγωσε τὸ ἀνωθέν λιοντάρι.

Κ' ἔτοι ὁ Φουσκομάγουλος ἐπήδησε στὴν λίμνη,

Καὶ νὰ σημάνῃ μουσικὴ, πρόσταγμα τότε δίνει.

Οἱ Μουσικοὶ κάμνουν ἀργὴν, ταῖς σάλπιγγας θορυβοῦσιν,

Ἄπὸ τὴν γῆν τοὺς βατράχους στὴν λίμνην τοὺς καλεῦσιν.

Ἀκούοντες τὴν μουσικὴν στὴν γῆν οἱ ἄλλοι τότε,

Μέσα στὴν λίμνην πήδησαν ὅλοι οἱ Λιμνιῶται.

Καὶ ἔμεινεν ἔξω ἡ γῆ μὲν ὅλον τὸ περιγέλλει,

Στῶν ποντικῶν τὴν δύναμιν¹, καὶ φαίνονται μεγάλοι.

Ο Παξημαδοκλέρτης τῶν ἀπὸ ὅλους ἐκαυχᾶτον,

Ως τοῦ θριάμβου αἴτιος, καὶ πρῶτος τῶν ἀρχάτων,

Βλέποντας πῶς ἐπήρχεται μεγάλην ἐπερχόμενην,

Ἐλεγε νὰ αὐξάνουσι τὴν βατραχομαγάζαν.

Καὶ διὰ τοῦτο συμβούλη αὐτοῦ μεγάλη γίνη,

Γιχτὸν ἐπήρχοι τὴν γῆν, στέκει καλὰ ἡ λίμνη,

Λέγοντες, ἔχομεν τὴν γῆν καὶ τὸ ξερὸν τὸ χῶμα,

Οὐμως ίδοι οἱ βάτραχοι ποῦ τραγουδοῦν ἀκόμα.

Καὶ διὰ τοῦτ' ὁ Ψωμοφᾶς εὐθὺς εἶχε προστάζει,

Νὰ τοῦ εύροῦσι μηχανὴν, τὴν λίμνην νὰ ὑποτάξῃ.

Τὸν Σχιζοχάρτην ἔκραξε, ποῦ σύμβουλός του ἦταν,

Καὶ περὶ τούτου συμβούλην ἀπὸ αὐτὸν ἐζήτειν,

Δέγει του, — Ω φιλέσσοφε, σύμβουλε τοῦ πολέμου,

Τὴν λίμνην πῶς νὰ πάρωμεν, κακῶι τέχνην εἰπέ μου,

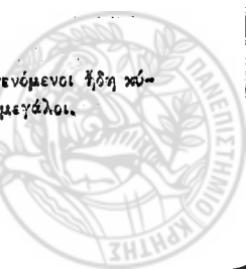
Καὶ πῶς νὰ ἀφανίσωμεν τὸ γένος τῶν βατράχων,

Ποντικοπνίκτεων ἀσεβῶν, κακῶι ποντικομάχων,

Π' ἀφ' δτοι τάσσε φονικὰ στὴν γῆν εἴξαν εἰδοῦσι,

Μίσα στὴν λίμνην χαίρουσι, ίδοι· ποῦ τραγουδοῦσι. —

1) Δηλαδὴ εἰς τὰς στρατιωτικὰς τῶν δυνάμεις, οἵτινες γενόμενοι ἤδη κάτιοι τῇσι στρατηγικῇσι ταύτῃσι θέσσας φαίνονται ἰσχυροὶ καὶ μεγάλοι.

Τότε αὐτὸς ὁ σύμβουλος τοῦ λέγει, — Βασιλέα,

Τὴν λίμνην νὰ τὴν πάρωμεν δὲν ἡμποροῦμεν πλέα·

Γιατὶ ή λίμνη εἶναι νερὸν, καὶ εἶναι καὶ μεγάλη,

Καὶ δὲν μπορεῖ νὰ συκωθῇ ἀπὸ τὸ περιγύρι·

Άλλ’ ἐπειδ’ εἰν’ ἀναλυτὴ ἡ λίμνη ὅταν τὸ λάδι,

“Οτι ὡς λάδι καίσται, ἔχει τέτοιον σημαῖαν·

Τὴν λίμνην νὰ τὴν πάρωμεν δὲν ἔχομεν δὲπίδα,

“Ομως νὰ καύσωμεν αὐτὴν, εὔκολον τρόπον οἶδα·

Γιατὶ ἑργαλεῖα τοῦ πυρὸς ἔχομεν χιλιάδες,

Δυχνάρεψε καὶ κανδήλια, φιτίλια καὶ λαμπάδες.

‘Ο κύριος Δυχνοξεκρεμαστῆς μὲ δόλον του τὸ τάγμα,

Καὶ μὲ τὸν Σθυνοκάνδηλα, τὰ ἔχουσιν ἀντάμα,

Καὶ πρόσταξε, ὡς βασιλεὺς, τοὺς λύχνους νὰ ἀνάψουν,

Στὴν λίμνην νὰ τοὺς βίζωμεν, καὶ τὸ νερὸν νὰ κάψουν·

Κ’ ἔτσι, μεγάλε Ψωμοφᾶ, καίσομεν τοὺς θαθράκους,

Καὶ κατοικοῦμεν ἡτούχοι στὰ βιάζη καὶ στοὺς λάκκους,

Χωρὶς νὰ ἔρχωνται αὐτοὶ πλέον εἰς τὰ χορτάρια,

Μὲ βρόχια νὰ μᾶς περάνουσιν δόλους ἀπ’ τὰ ποδάρια.

‘Ετσι λοιπὸν, ὡς Ψωμοφᾶ, διὰ τὴν λίμνην κρίνε,

Μὴν λέγῃς νὰ τὴν πάρωμεν, ψωμί αὐτὴ δὲν εἶναι. —

Εὐχαριστήθει δ Ψωμοφᾶς, καλὰ ἐσαμβούλευτη·

‘Αρέσκει καὶ τοῦ στρατηγοῦ, τοῦ Πατέρα μαδοκλέρτη,

Καὶ λέγει του, — Καλὰ λαλεῖς, βήτορχ, φαίνεται μου,

Ἐσσχιζοχάρτη ἀξει, σύμβουλε τοῦ πολέμου·

Τὸ λάδι εἰν’ ἀναλυτὸν, καὶ καίσει το ἡ φωτίχ,

Δοιπόν κ’ ἡ λίμνη καίσται· καλὴ φιλοσοφία.

Πάραυτα τὰ λυχνάρεψε μας γεμίσετε τὰ λάδι,

Κι’ αὐτὰ στὴν λίμνην βίζετε, γιὰ νὰ καῆ τὸ βράδυ.

Κ’ ἐμεῖς καλὰ νὰ βλέπωμεν τὴν νύκτα νὰ δειπνοῦμεν,

Κι’ οἱ Εάτραχοι νὰ καίωνται, κ’ ἐμεῖς νὰ τραγουδοῦμεν. —

Κι’ εἰς τὸ νερὸν τὰ βίκτουσι, γιὰ νὰ καῆ ἡ λίμνη,

Άλλ’ ἀντὶ νὰ τὴν καύσωμεν, αὐτὴ τοὺς λύχνους σβύνει,

Κ’ ἐμείνασι στὰ σκοτεινὰ οἱ ποντικοὶ τὴν νύκταν,

Γιατὶ δύσους λύχνους εἴχασι, στὴν λίμνην τοὺς ἐβρίκταν.

Καὶ καταβαίνουν τὴν αὔγην κάτω στὸ περιγιάλι,

Καὶ γύρωθεν περιπατοῦν μίαν ὁδὸν καὶ ἄλλη.

Καὶ συμφωνῶν δὲν γρηκοῦν, θάτραχον δὲν θωροῦσι,

Καὶ εἶπαν, — Ἐκαήκασι, καὶ πλεὺς δὲν τραγουδοῦσι. —

Καὶ χαίρεται ὁ Ψωμοφᾶς, ἐπῆδα, ἐκαυχᾶτο,

Καὶ ὅλοι πατέοτραγουδοῦν στὸ περιγιάλι κάτω.

Δοιπόν ὁ Φουσκομάγουλος, εὐθὺς τὴν ὥρα ἔκείνην,

‘Π’ ὀλίγον εἰχε λαβωθῆ, ἐδούτησε στὴν λίμνην,

Κ’ ἐνώπιόν του ἔκραξε τὸν μέγαν Βουτογιάννην

Μὲ δόλον του τὸ στράτευμα, καὶ ἐντολὴν τοὺς κάμνει,

Καὶ λέγει τους, — Βουτάσετε πάραυτα εἰς τὰ βύθη,

“Ολων τῶν συνορίτων μας συνάξετε τὰ πλήθη,

Ἐκείνους ὃποι ἔχουσι κόκκαλα γιὰ δερμάτια,

Ἀκάνθας τρέχας τῶν μαλλιῶν, καὶ στερεὰ τὰ μάτια,
Ἄντι ταῖς τρέχαις τῶν φρυδιῶν ἔχουσι τὰ κουτάρια,

Εἶναι καὶ λόγγαις μυτεραῖς δλα των τὰ ποδάρια,

Κ’ ἔχουν στὰ δύο πόδια των δύο κουροφαλίδαις,

Παγουρομάνναις κράζονται, καρκίνοι, καραβίδαις
Τούτους εὐθὺς μοῦ σύναξε ἔξω στὸ περιγιάλι,

‘Ποῦ τὸ κρατεῖ ὁ Ψωμοφᾶς μὲ δύναμιν μεγάλη,
Νὰ ἔργουν νὰ τὸν πολεμοῦν αὐτὸν οἱ κουρατζωμένοι¹,

Κ’ ἐμᾶς ἡ ψαλμῳδία μας μακρόθεν νὰ σημαίνῃ. —
Ταῦτα ὁ Φουσκομάγουλος εἶπε τῷ Βουτογιάννη,

Καὶ τοῦτος πρόθυμος εὐθὺς τὸν ὄρισμόν του κάνει.
Τὸν Λιμνοχάρην προσκυνᾷ κλίνοντας τὸ κεφάλι,

Γιατ’ ἔδωκεν, ὡς ἤξευρε, έουτι ἀπολλὰ μεγάλη.

‘Ολογυκτής ἐγύριζε στὴν λίμνην ἀπὸ κάτω,

Συνάγοντας τὸ φοῖερὸν ἐκεῖνο τὸ φουσάτο².

1) Η λέξις αὕτη ἐδημιουργήθη αὐτογνωμόνως ἀπὸ τὸν παραφραστὴν καὶ σημαίνει, ὡς φαίνεται, τοὺς ὀπλισμένους μὲ ὅργανα πρὸς κουράν ἐπιτίθεται, δύοτα εἶναι αἱ κούροψι λιδες, ὡς εἶπαν ἀνωτέρω, τῶν καρκίνων, καραβίδων καὶ δεσταχῶν.

2) Φουσάτον, τὸ στράτευμα, ἀπὸ τοῦ λατίν. Fossatum, δηλοῦντος

Κ' ἔκει ποῦ γύριζεν αὐτὸς μ' ὅλα τὰ παλληκάρια,

Βλέπει πῶς ἐθουλήσασι τότε πολλὰ λυχνάρια·

Π' οἱ ποντικοὶ τὰ ἔργα τῶν, καὶ λύχνους, καὶ κανδήλαι,

Κ' εὐθὺς οἱ Βουτογιάννιδες ἐφάγαν τὰ φιτίλλια,

Κ' ἐφάγαν στὴν ὑγειὲναν αὐτοῦ, ποῦ εἶχε τὰ ἀνάψη,

Καὶ εἰς τὴν λίμνην τὰ ῥίζεν, ἔκεινους γιζὰ νὰ κάψῃ.

Κ' ἀφ' ὅτου ἐχορτάσασι, στὸν δρόμον τους ὑπάγουν,

Κ' ἔκεινα τὰ στρατεύματα τὰ φοβερὰ συνάγουν,

Ποῦ ἔκομδούντον καὶ αὐτὰ, διότι ἦτον θράδι,

Αλλ' ἐξυπνῆσαν παρευθὺνς, μυρίζοντας τὸ λάδι·

Καὶ διὰ τοῦτο ἤλθασιν αὐτοὶ μὲ τὰ κοντάρια,

Βλέποντες πῶς οἱ ποντικοὶ ἔργοιζαν τὰ λυχνάρια.

Οταν λοιπὸν οἱ ποντικοὶ ἔξω στὴν γῆν πηδοῦσαν,

Μίαν μεγάλην μουσικὴν στὸ πέλαγος ἤκουσαν·

Καὶ γύρωθεν ἐβλέπασι μὲ καθ' ἐπιμελεία,

Καὶ εἶδαν πῶς ἐφάνηκε θατραχοναυτιλία,

Ηγουν ἄρμάδα ἔρχεται, χιλιάρμενον ἐφάνη,

Ο μέγας Φουσκομάργουλος μ' αὐτὸν τὸν Βουτογιάννη,

Καὶ μελῳδοῦντες ἔρχονται κοντὰ στὴν γῆν οἱ θατράχοι,

Ομως ποδάρι δὲν πατεῖ οὐδὲνας εἰς τὰ θράχη·

Καὶ πλέουσιν ἀπάντικρο κατὰ γραμμὴν εὐθεῖαν,

Σημαίνοντες ταῖς σάλπιγγαῖς, καὶ πᾶσαν συμφωνίαν.

Οἱ ποντικοὶ θωρώντες τους, δῆλοι ἐσυναχθῆκαν,

Κατέναντι τῶν μουσικῶν, στὰ θράχη ἐσταθῆκαν·

Υπέρμετροι μαζόνονται, καὶ χίλιαις χιλιάδες,

Κ' ὑβρίζοντες τοὺς θατραχοὺς, ἐλέγαν, — Λασποφάδες,

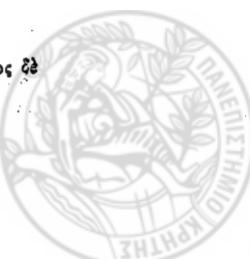
Ακόμη εἰσθε ζωντανοὶ, πλὴν ψύρηι ἀπ' τὴν πεῖνα,

Ἐλάτε νὰ χορτάσετε ἀπ' τ' ἄντερα ἔκεινα;

Τῶν ἀδελφῶν καὶ τέκνων σας, ποῦ εἴν' γεμάτ' οἱ λάκκοι,

Οταν ἐκαταστάζαμεν ἐχθὲς ἐσάς θαθράκοι. —

πάλαι μὲν τὴν περὶ τὸ στρατόπεδον δρυτομένην τάφρον, μεταγενεστέρως δὲ καὶ αὐτὸν τὸ στράτευμα.

"Ετούς οὐδεὶς αὐτοὺς ἀλλ' οὗτοι τραχουμάδουσαν,
Καὶ ποντικοαφανισμὸν νὰ ἴδουν ἐκαρτεροῦσαν.
Καὶ τότε ξετρυπόνουσιν ἔξω στὸ περιγιγάλι,
Κοντάρια, κουροφάλιδα, ζῶα χωρίς κεφάλι.
Οσον τοῦ Φουσκομάγουλου ή μουσικὴ σημαίνει,
Τόσον καὶ ἔξετρπύπονε στρατεία κοκκαλένη,
Απὸ τὴν λίμνην ἔβγαλνασι, ἀπ' τὸ νερόν ἀποκάτω,
Χίλιεις χιλιάδες κόκκαλα, μὲ τάξιν τῶν ἀρμάτων.
Τὰ κόκκαλα σαλεύουσι, κινοῦνται τὰ κοντάρια,
Περιπατοῦν λοξὰ λοξὰ ζῶα μὲ ὅκτὼ ποδάρια.
Έχουν στὰ πόδια τῶν ἐμπρὸς δύο κουροφλιδαῖς,
Ποῦ τέτοιοι ἀγρίμηρα, Ψωμοφᾶ, στὸν ὕπνον δὲν τὰ εἶδες,
Παγουρομάνναις τοὺς καλοῦν τοὺς Γίγαντας ἐκείνους,
Καὶ καραβίδαις κι' ἀστακοὺς, παγούρια, ή καρκίνους.
Εἰν' ἐκεινῶν πολλὰ ἀργὸν τὸ περιπάτημα τῶν,
Απὸ τὸ θάρος ποὺ κρατοῦν τῶν κονταριῶν κι' ἀρμάτων.
Καὶ σὰν τὴν ἄμμον τοῦ γύγλου ἥθιγαν στὸ περιγιγάλι,
Βουβά θουβά περιπατοῦν, κάνενας δὲν ἐλάζει.
Πλῆθος πολὺν τῶν ποντικῶν εἰδαν ὅταν ἔβγηκαν,
Κ' εὐθὺς ἀναγαλλιάζουσι, γιγαντοὶ ἀντεροὶ εὔρηκαν.
Τ' ἀντερα εἶναι δι' αὐτοὺς συμπόσιο μεγάλο.
Οταν εὐρίσκουν ἀντερα αὐτοὶ, δὲν θέλουν ἄλλο.
Καὶ θέλοντες τοὺς ποντικοὺς, ἀντερα ἐμυρίσταν,
Καὶ ὡς ἀπὸ πολλὰ θαρρὸν ὕπνον τότε ἔξυπνησαν.
Κ' ἐμβαίνουσι στὴν μέσην τῶν τὰ Κένταυρα¹ ἐκεῖνα,
Μὲ τὴν ἀντερα τῶν ποντικῶν, νὰ σδύσωσι τὴν πεῖνα.

1) Κατὰ εἴαν, διὰ τὸ δύοισι τέλευτον, μετέβαλεν ἐνταῦθα εἰς οὐδέτερον τὸ ἀρσενικὸν Κένταυρον οὗτον, πρὸς οὓς ἡθέλησε νὰ παρομοιώσῃ τοὺς καρκίνους, τὰς καραβίδας, κτλ., διὰ τὴν ἀγριότητά των. Ἐμβιβεύοντο δὲ οἱ Κένταυροι οὗτοι ὅτι ἤστην ἔθνος ἀρχαῖον καὶ μάχιμον τῆς Θεσσαλίας, κατοικοῦντες τὸ Πήλιον ὄρος καὶ τὴν "Οσσαν", καὶ ἐπλάττοντο ὅτι ἤστην ἔξι ἡμισείας ἀνθρώπων καὶ ἔπιποι (ἐπολέμουσι δῆλον πάντοτε ἔφιπποι), δύνεις ἐλέγοντο καὶ ἔπιποι κένταυροι. Περίφημος ὑπῆρχεν εἰς τοὺς ἡρῷακούς γρόνους, ή μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Λαπίθων μάγη, ἐκραγεῖται εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειρίθου.

Τοὺς ἀλέπουσιν οἱ ποντικοὶ, ὅτι ἀργῶς κινοῦνται,

Καὶ πῶς φωνὴν δὲν ἔχουσιν γιὰ τοῦτο δὲν φοβοῦνται.

Καὶ λέγουν, — Τοῦτ' οἱ ἄχρειοι γεγὰνει κρητοῦν κοντάρις,

Ποὺ δύναμιν δὲν ἔχουσι στὰ μέλη καὶ ποδάρια;

Κἀν νὰ λαλοῦν δὲν δύνανται οἱ Βερβαρολιμνιώταις,

Κ' ἔρχονται ἐνεντίον μας στὸν κρηταῖον; στρατιώταις.

Φωνάζουσιν ἀπὸ μακρὰν οἱ δύνατοι έκτραχοι,

Ἄλλ' ἀπ' τὸν φόρον τὸν πολὺν, δὲν ἔθηγασι στὰ βράχη.

Καὶ τοῦτ' οἱ ἄχρειοι θυνθοί, ποσῶς δὲν μᾶς φηροῦσι,

Καὶ μὲ πολλὴν αὐθίδειαν ἀπάνω μας ὀρφεῦσι. —

Καὶ διὰ τοῦτ' ὁ Ψωμοφᾶς πρόσταγμα μέγα δίνει,

Ολοις ἃς αὐτοὺς νὰ δρμήσωσι, χωρὶς κάνεις νὰ μείνῃ,

Μὲ δῆλα τὰ στρατεύματα καὶ Πλεξημαδοκλέφτη,

Μὲ κάθε δύναμιν κι' ὅργην ἃς αὐτοὺς ἀπάνω πέφτει.

Δὲν ἔμειν' ἔνας στρατηγός, οὐδὲ ἔνας ταξιάρχης,

Χωρὶς νὰ δρμήσῃ πρὸς αὐτοὺς μετὰ δργίλου μάχης.

Λοιπὸν ἔκει γενήκασιν δλοι μαλλιά κουβάρις,

Κ' ἔσμιξαν τὰ τέσσερα μὲ τὰ δάκτυλα ποδάρια.

Μὲ καραβίδ' ὁ ποντικός, καὶ μὲ παγουρομάνναν,

Αγκαλιασμὸν ἐγκαρδίκκον κάτω στὰ βράχ' ἔκαναν.

Ἐγκαρδίκκον κι' ἀντερικόν γιατὶ μὲ ταῖς καρδίαις,

Καὶ τ' ἀντερα ἔθγάνασιν αὐταῖς ἢ συντροφίαις.

Ἀγκαλιασμὸν ἐγκαρδίκκον δὲν εἰδάμεν ἀκόμα,

Νὰ σύρη τὴν καρδίὰν τοῦ 'νδς, τοῦ ἄλλου τ' ἄγριου στόμα.

Καθὼς τότε ἐφάνηκε ἃς αὐτὸ τὸ περιγάλι,

Ω θέαμα ἔλεεινδν, ἐναλλαγὴ¹⁾ μεγάλη!

Βαθαὶ τῆς σῆς καταστροφῆς! Ὁ τύχη! Ὡ ἐλπίδα!

Ω τοῦ καιροῦ ἐναλλαγὴ, ἐπίβουλε παγίδα!

Ω τοῦ τροχοῦ ἀπόγυρε! Ὡ ἀτακτε αἰῶνα!

Ποὺ κόπτεις μίαν κεφαλὴν πούχε χρυσῆ κορώνα,

Καὶ ἄλλην ὅποι δέστεκεν εἰς δάκρυα καὶ πόνον,

Χρυσοστεφάνωτον αὐτὴν ὑψόνεις εἰς τὸν Θρόνον!

1) Εν α λ λ α γ ḥ, ηγουν Με τα εσολ ḥ, Άλλοι ωσεις.

Εἰς μίαν ὄφθαλμοῦ ῥοπὴν, ἐσù στὸν κόσμον τοῦτον,

Τὰ δάκρυα κάμνεις γέλοιον, καὶ τὴν πτωχείαν πλοῦτον.
Τὸν Φουσκομάγουλ' ἔβλεπα, αὐτὸν τὸν Λιμνοχάρη,

Πῶς ἔστεκε μὲ δάκρυα, καὶ μὲ κούτσον ποδάρι
Καὶ ἔβλεπε τὰ βράχη του, καὶ δάκρυα τὸν παίρναν,

Πῶς νάθηγη δὲν ὑπορεῖ στὴν γῆν μὲ λαζωμένην πτέρναν.
Ομως αὐτὸν τώρα θωρῶ, κοντά στὸ περιγιάλ,

Μὲ σάλπιγγας, μὲ μελῳδοὺς, μὲ μουσικὴν μεγάλη.
Βλέπει καλὰ καὶ χαίρεται, θωρεῖ καὶ καμαρόνει,

Γιατὶ τὸν Ψωμοφᾶ θωρεῖ, πῶς τὸν κρυτοῦσι πόνοι.
Τὸν εἰδεν, δτι ὕρμησεν εἰς μίαν καραβίδα,

Κ' ἡ καραβίδα τὸν ἀρπᾷ μὲ τὴν κουροψαλίδα,
Καὶ στὴν κοιλίαν τὸν τρυπᾶ, τὰ ἄντερά του ἀρπᾶ τα,

Καὶ τρώγει τα, γιατ' εἰν' γλυκά, κι' ὅλο ψωμιὰ γεμάτα.
Καὶ νεκρωμένος πρὸς αὐτὴν ὁ θασιλέας πέφτει.

Καὶ πάλιν ἀλλη ληρπαῖς τὸν Παξημαδοκλέρτην.
Μὲ μίαν κουροψχλιδιὰ, ὅποῦ αὐτὴ τοῦ ρίκτει,

Τὴν γλῶσσαν καὶ καρδίαν του τὴν σύρν' ἀπὸ τὴν μύτη.
Τοῦ Σχίζοχάρτη τ' ἄντερα, πούσαν γραμματισμένη,

Ἡ καραβίδαις κάτω αὐτοῦ στὰ βράχη τὰ ἐσέρνα.
Καὶ χώρις νὰ πολυλογῶ, δίχως νὰ γράψω εἰς πλάτος,

Λέγω, πῶς τότε ἔσθυσε τοῦ Ψωμοφᾶ τὸ κράτος.
Τὰ καραβίδοπάγουρα, τόσην φθορὰν ἔκάμψαν,

Ωστε τὰ ποντικόμυαλα μέσα στὴν λίμνην ἐδράμαν,
Καὶ τὰ δερμάτια ως λουριά τότε δὲν τὰ ψηφοῦσαν,

Ἄλλ' ἄντερα τὰ εὐγενικὰ εἶναι ποῦ κυνηγεῦσαν.
Τοῦ Ψωμοφᾶ προξένησε τοῦτα ἡ ἀσωτία.

Διότι δὲν ἔχότασε στὴν βατραχομαχία,
Οὐδὲ εὐχαριστήθηκεν εἰς τὴν βατραχονίκην,

Μόν' νὰ τοὺς φέρῃ ξύθελεν στὴν ἄκραν καταδίκην.
Ο Ψωμοφᾶς τοὺς βατραχούς ἀρ' ὅτου εἶχε φθείρη,

Ἄντι νὰ κάμη δι' αὐτοὺς ὀλόχρυσον γεφύρι,
Νὰ φέύγουσιν ώς ἡμποροῦν, μὴν τύχη καὶ γυρίσουν,

Καὶ ἀγαστήσουν τοὺς νεκροὺς, καὶ ζῶντας ν' ἀφανίσουν.

Αύτος νὰ καύσ' ἄθέλησε τὴν λίμνην τὴν μεγάλην,

Κ' ἔκαμε μὲ τὸ αἷμά του ἀκόμη λίμνην ἄλλην.

Αὐτὶ τὴν λίμνην, πούθελεν ἐκεῖνος νὰ ἔηράνη,

Μὲ τ' δροιον τὸ αἷμά του μιὰν ἄλλην λίμνην κάνει.

Γιατὶ ἀφ' δου ἕρριξε στὴν λίμνην τὰ λυχνάρια,

Ἡβγαν στὰ βράχ' οἱ δράκοντες μὲ τὰ ὅκτὼ ποδάρια.

Αὐτὸ τὸ Κενταυρόστρατον, ποῦ τόσον ἐπολέμα,

Οστε, μιὰν λίμνην ἔκαμε μὲ τὸ ποντικοῖμα,

Καὶ δύο λίμναις φαίνονται, καὶ κάθε μιὰ μεγάλη.

Ἡ μία εἶναι κόκκινη, καὶ ἀστρη· εἰν' ἡ ἄλλη·

Ἡ μία εἶναι τοῦ νεροῦ βατραχοεπαρχία,

Ἡ ἄλλη εἶναι αἴματος. Δεινὴ ζωμαρχία!

Στὴν μίαν γλυκοτραγουδοῦν ὥραῖα παλληκάρια,

Στὴν ἄλλην κατακόπτονται κεφάλια καὶ ποδάρια.

Στὴν μίαν ἀρμενίζουσι καράβια ψυχωμένα¹,

Στὴν ἄλλην τ' ἀρχοντόπουλα εἶναι σκληροσφαμένα.

Στὴν μίαν μὲ τὴν μουσικὴν σημεῖον νίκης δόνουν,

Στὴν ἄλλην ποντικάντερα οἱ ἀστακοὶ μαζόνουν.

Σταῖς δύο λίμναις συμγίουσι βατραχοκαραβίδαις,

Καὶ τὰ ποντικοδέρματα τὰ κάμνουσι λουρίδαις.

Κ' ἔκάμασι συμπόσιον στοῦ Ψωμοφᾶ τὴν ῥάχην,

Καὶ μὲ αὐτὸ τελειόνουσι τῶν ποντικῶν τὴν μάχην.

Κ' οἱ ποντικοὶ χαθήκασι, χωρὶς κάνεις νὰ φύγῃ

Ομως ἂν καὶ ἐφύγασιν, ἵσαν πολλὰ ὄλγοι·

Καθώς δὲ Σθυνοκάνδηλας, ποῦ γλύτωσε κουτσάύτης,

Κάμνοντας ὅρκον ἔφυγε τῆς καταδίκης ταύτης·

Διότ' ἐκεῖ ποῦ ἔφευγε, τὸν πιάν² ή καραβίδα,

Απὸ τ' αὐτὴ καὶ μάγουλο μὲ τὴν κουροψαλίδα·

Καὶ τοῦτος τότε τριπτῆ, καὶ ὅρκον εἶχε μώση,

Ἐὰν θελήσ³ ή Ἀθηνᾶς ἐκεῖνον νὰ γλυτώσῃ,

Πῶς διορθόνει τὴν ζωὴν, καὶ πῶς ἄλλάζει ἥθη,

Καὶ διὰ τοῦτο εὐλαβῶς τῆς Ἀθηνᾶς δεῖθη,

1) Μεταφορικῶς οἱ βάτραχοι.

Λέγει, — Θεόν μου Ἀθηνᾶ, κάμε μ' αὐτὴν τὴν χάριν,
 Νὰ μὲ λυτρώσῃς ἀπ' αὐτὸ τὸ ἄγριον λύρντάρι,
 Καὶ στὸν ναόν σου, τάξω σου, νὰ ἴμαι κάθε βράδυ,
 Νὰ σινέω τὰ κανδήλια σου, νὰ μὴν χαλοῦν τὸ λάδι.
 Τὴν τέχνην μου νὰ κωνηγῷ, λύχνους νὰ ξεφτιλλίζω,
 Καὶ σχις ὡς δὲ βαθράκος, στὴν λίμνην ν' ἀρνεύω. —
 Ταῦτα αὐτὸς παρακαλεῖ, κ' ἡ Ἀθηνᾶ κοιμᾶτο.
 Κι' ἡ καραβίδα τὸ αὐτὸ πολλὰ καλὰ βαστᾷ το.
 Βαρείχ' κοιμᾶτ' ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ τοῦτος ἐτριπήδα,
 Καὶ τριπηδῶντας, ἔκοψε τ' αὐτὶ του ἡ καραβίδα,
 Καὶ ἔφυγε χωρὶς αὐτὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ βράχη.
 Συντεθειμένη ἀπ' ἐμὲ Τζάρτζην τὸν Ὀστοβίκην,
 Τὸν κατὰ πλάτος γράφοντα ποντικοκαταδίκην.
 Καὶ ταπεινῶς τὸ ποίημα ἔγινε ἀφιέρωσά το,
 Ἰωάννη Πίζω τοῦ Μανῆ, τέκνῳ εὐγενεστάτῳ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΜΑΧΙΑ

ΗΤΟΙ

ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΤΩΝ

ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΑΥΤΩΝ.

ΠΟΙΗΜΑ

I. P. M. ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

Περιγραφή τῆς στοιχειώδους σφαίρας κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην
καὶ περιπατητικόν.

Α τέσσαρα Στοιχεῖα,
Ἁταν σὲ ἡσυχίᾳ,
Όλα μαζῇ ἐνωμένα,
Στὸν τόπον του καθένα.
Τὸ Πῦρ εἰς τὸν αἰθέρα,
Ἄπάν' ἀπ' τὸν Ἀέρα.
Καὶ κάτ' ἀπ' τὸν ἀέρα,
Ἡτον τῆς Γῆς ἡ σφαίρα.
Καὶ τὸ Νερὸν κοντά της,
Εἰς τὰ κοιλώματά της.

Περιγραφὴ γαλήνης καὶ ὥρεμίας τῆς γῆς, θελάσσης, καὶ ἀνέμων.

Κ' ἔτσ' ἥταν ἐνωμένα,
Πολλὰ φιλιωμένα.
Γλυκὰ νερὰ ἐτρέχαν,
Κ' αὐτὴν τὴν γῆν ἐβρέχαν.

Τοὺς κάμπους ἐδροσίζαν,
Καὶ τὰ φυτὰ ποτίζαν.
Ἄνεμοι δὲν φυσοῦσσν,
Τὴν θάλασσαν δὲν σουσσαν.
Καὶ οὐθάλασσα γαλινη,
Τῆς γῆς καθρέπτης γίνηται.
Οὐ σύγχυσις τῆς θαλάσσης.

Τότε η γῆ στολίσθη,
Καὶ οὐθάλασσα συγχύσθη.
Η ὄψις της ἀλλάζει,
Κινήτη τὸν θυμόν της βράζει.
Φθόνει καὶ τὴν ζηλεύει,
Καὶ πόλεμον γυρεύει.
Συγχύεται, ταράζει,
Καὶ τοὺς ἀνέμους κράζει.
Τοὺς ποταμοὺς καλνάει¹,
Καὶ τὰ νερὰ μηνάει²,
Οὐλαὶς αὐτὴν νὰ τρέξουν,
Νάλθουν νὰ τὴν συντρέξουν,
Καὶ νὰ τὴν βοηθήσουν,
Τὴν γῆν νὰ πολεμήσουν;

Δικαιολογήσατα τῆς θαλάσσης, κατὰ τὴν γῆν:
Οποῦ γναι εδική της,
Σκληρή ἀντίδική της,
Καὶ τὴν καταδικάζει,
Στὰ βάθη τὴν ἔβαζει,
Ἄδικα τὴν ὄριζει,
Καὶ τὴν περιορίζει.
Αὐτὴ μὲν ἀδικία
Ἐπῆρε τὰ πρωτεῖα.

1) Καλνάει, γίνουν Καλεῖται. 2) Μηνάει, γίγουν Μηνάει.

Όποιοῦ γναὶ Βαρυτέρα,
 Ἀπ' τὸ νερὸν καὶ ἀέρα.
 Δριπόν τὸ γῆ τυχαίνει,
 Στὰ χαμηλὰ γὰ μένη
 Εκεῖ νὰ κατοικήσῃ,
 Καὶ τὰ ὑγιὲνά ν' αφήσῃ.
 Καὶ αὐτὴ μὲ τὰ θουνά της,
 Μὲ τὴν αὐθάδειά της,
 Εἰς τὸν ἀέρ' ἀνέβῃ,
 Καὶ αὐτὸν τὸν ὑπερέβῃ.

Αἵτια καὶ περιγραφὴ ἀνεμοταραχῆς καὶ σεισμοῦ.

Καὶ παρευθὺς ὁ θυμώθη
 Ἀέρας καὶ σηκώθη,
 Καὶ δύνατά θούξει,
 Φυσᾶς καὶ φοβερῆς.
 Καὶ τότε οἱ ἀνέμοι,
 Κάμαν τὴν γῆν νὰ τρέμη.

Αἵτια όποιοῦ γέρουσαις μαύρουρίζουν.

Κ' γέρουσαις μουρμουρίζαν,
 Καὶ αὐταῖς τὴν γῆν υερίζαν.

Αἵτια οἱ ποταμοὶ καὶ ὄλα τὰ νερά πρέχουν εἰς τὴν θάλασσαν.

Κ' οἱ ποταμοὶ ὁ θυμῶσαν,
 Ὁρκον φρικτὸν ὡμῶσαν,
 Στὴν θάλασσαν νὰ τρέξουν,
 Τὴν γῆν νὰ κατατρέξουν.

Αἵτια ὃποιοῦ ἔργαγίνουν ἀπὸ ταῖς λίμναις οἱ ποταμοί.

Κ' γέρουσαις συγχυσθῆκαν,
 Καὶ αὐταῖς ἐτοιμασθῆκαν,
 Βοήθεια νὰ πέμψουν,
 Ποτάμια γὰ πτραχέψουν.

Δειτέ φουσκόνει ή θάλασσα, καὶ περιγραφὴ φουρτούνας.

Καὶ οὐδὲσπαι φουτκόνει,
 ὑψηλὰ θουνὰ σηκόνει,
 Τὴν γῆν διὰ νὰ πιέσῃ¹,
 Καὶ νὰ τὴν ξεπεράσῃ·
 Καὶ χύνεται μὲ τόση
 ὄρμη νὰ τὴν πλακώσῃ²
 Θέλει νὰ τὴν νικήσῃ,
 Καὶ νὰ τὴν ἀφανίσῃ·
 Καὶ μὲ δρμὴ μεγάλη,
 Τρέχει στὸ περιγιάλι·
 Ταῖς πέτραις θέ νὰ φάῃ,
 Μοιάζει πῶς ταῖς φουφάσι,
 Κι ὁ, τι κι ἀν εῦρ' ἀρπάζει,
 Κ' ἔξω πάλιν τὰ ἔγαζει,
 Καὶ μὲ θυμὸν γυρεύει
 Εἰς τὰ θουνὰ ν' ἀνατίρῃ,
 Τὰ θράγη θέ νὰ σπάσῃ,
 Τὸν κόσμο νὰ σκεπάσῃ.
 Κι ὡστὲν θηριὸ μουγγρίζει,
 Σκάνει αὐτὴ κι ἀφρίζει.
 Κι ἀπ' τὴν πολλὴν ὄργη της
 Κτυπιέται μοναχή της,
 Κι ἀπ' τὸν μεγάλον φθόνον,
 Δεγ γάρηκάει πόνον.

Αἱστα ὅποι ὁ οὐρανὸς ἐσυγχύσθη, καὶ περιγραφὴ τῶν μετεώρων
 καὶ κατακλυσμῶν.

Κι ὁ οὐρανὸς κυττάζει
 Τὴν μάχην, καὶ θαυμάζει·
 Τὴν θάλασσαν σπλαγχνίσθη,
 Κι αὐτὴν τὴν γῆν ὠργίσθη,

1) Ἐγράφετο οὐ πάντα σ. β.

Γιὰ τὴν σκληρότητά της,
Καὶ τόσον ἀπονέει της.

Αἰτία δποῦ δ οὐρανὸς ἐσυγνεφίασεν.

Καὶ τότε' αὐτὸς ἀλλάζει,
Τὸ φόρεμά του ἔγαγει,
Καὶ τὰ μουνδὰ ἐνδύθη,
Γιατὶ πολλὰ λυπήθη.

Η αἰτία τῆς βροχῆς.

Κλαίει, θρηνεῖ, δακρύζει,
Βρέχει καὶ ψυχαλίζει·

Αἰτία δποῦ δ οὐρανὸς θυμόνεται κατὰ τῆς γῆς.

Τὰ δάκρυα καταιθαίναν
Στὴν γῆν καὶ τὴν εὐφραῖναν·
Τὴν θρέφαν τὴν ποτίζαν,
Κε' αὐτὰ τὴν ἐδροσίζαν.
Τότε' οὐρανὸς θυμόνει,
Καὶ μὲ θυμὸν ὄμόνει,
Τὴν γῆν νὰ πολεμήσῃ,
Νὰ τὴν καταποντίσῃ,
Π' αὐτὸν καταφρονάει,
Κάνεναν δὲν ψηράει.
Τὴν θάλασσαν δὲν συγχύζῃ,
Τὸν οὐρανὸν ὑβρίζει·

Αἰτία δποῦ δ οὐρανὸς ἀγαπᾷ τὴν θάλασσαν, τὴν λυπεῖται, καὶ τὴν βοηθεῖ.

Γιατὶ αὐτὴ τὸν μοιάζει,
Στὸ χρῶμά του ταιριάζει,
Κε' ὄνταντος λυπημένος
Ο οὐρανὸς, θλιψμένος,

1) Αγιλέας Τζανακός.

· Ή θάλασσα χολιάζει,
· Κι' ή δύνις της αλλάζει,
· Κι' αὐτὴν θὰ διαφεντέψῃ,
· Τὴν γῆν γιὰ νὰ παιδέψῃ:

Περιγραφὴ μεγάλης συγνεφίας.

Κ' εὔθὺς τὰ νέφη κράζει
· Αύρας, καὶ τὰ προστάζει;
· Όλα νὰ συναχθοῦνε,
· Εμπρός του νὰ σταθοῦνε-

Περιγραφὴ τοῦ σίφουνα¹.

Καὶ μερικὰ τὰ στέλνει,
· Κι' αὐτὰ τὰ παραγγέλνει,
· Τλήγορα νὰ προρτάξουν,
· Τὴν θάλασσαν ν' ἀρπάξουν,
· Όλην νὰ τὴν δουφήσουν,
· Τὴν γῆν διὰ νὰ πνιξουν.

Περιγραφὴ σκοτεινοτάτης ήμέρας.

Κι' ὁ θῖλιος φασίθη,
· Στὰ οώννεφα κρυβήθη²:
Καὶ η λευπρὰ σελήνη,
· Κι' αὐτὴν ἄφανος γίνη.
· Τ' ἀστραφέσκορποισθήκαν,
· Κι' αὐτὰ ἐσκοτισθῆκαν.
· Κ' εὔθὺς τὴν ὥρα κείνη,
· Η μέρα νύχτα γίνη.

Περιγραφὴ ἀστραπῆς, έροντῆς, καὶ κεραυνῶν.

Καὶ ἄρχεσσεν ἀστράψῃ,
· Τὴν γῆν νὰ κατακάψῃ.

1) Στιχ. Στιχ. Στιχ.

2) Αντ. Αντ. Αντ.

Κι' ἀστροπελέκια ρέχνει,
Καὶ τὸν θυμόν του δείχνει.
Βροντᾶ, καὶ φοβερῖζει
Τὴν γῆν πῶς ἀφανίζει.

Αἰτία ὅπου φίκτει χαλάζι.

Καὶ τότε ἐτοιμάζει
Ψυχρὸν σκληρὸν χαλάζι,
Νὰ τὴν λιθοβολήσῃ,
Γεῖθὲ νὰ τὴν ἀφανίσῃ.

Περιγραφὴ φαγδαίας θροχῆς καὶ κατακλυσμοῦ.

Καὶ ἄρχισε νὰ θρέψῃ,
Ποῦ κρατημὸν δὲν ἔχει.
Οἱ καταρράκτ' ἀνοίξαν,
Βροχὴν φαγδαίαν ρίξαν.
Καὶ η θροχὴ ἔκεινη
Κατακλυσμὸς ἔγινη.
Καὶ τὰ βουνά χαθῆκαν,
Εἰς τὰ νερά χωθῆκαν.
Κι' η γῆ τελείως χάθη,
Στῆς θάλασσας τὰ έάθη,

Τὸ τελείων αἴτιον τοῦ κατακλυσμοῦ.

Τὸ σφάλμα της νὰ νοιώσῃ,
Καὶ νὰ τὸ μετανοῦσῃ.
Καὶ μὲ τ' αὐτὰ ἔκεινη
Ίσως νὰ μαλακύη,
Η στὸ νερὸν νὰ λύσῃ,
Ξάγ άλας ν' ἀναλύσῃ.

Αἰτία ὅπου ἔπαινειν δικαίωσις καὶ τοῦ οὐρανοῦ διθυμός.

Τόσον καιρὸν ποῦ στάθη,
Θαρρόουσε πῶς νὰ χάθη.

Κ' ἔτος' δπαυσ' ἡ ὄργη του.

Καὶ μὲ τὴν προσταγὴν του,

Περιγραφὴ τῆς ἱριδος, καινῶς λεγομένης δόξα.

Στὰ σύννεφα ἐφάνη

Ἐν εὔμορφον στεφάνι

Πολυυχρωματισμένον,

Ἐνσάνι ζωγραφισμένον·

Τοῦ οὐρανοῦ δόξαρι

Τὸ κράζουν, καὶ ζωνάρι

Οὐράνιον καὶ θεῖον,

Εἰρήνης τὸ σημεῖον.

Περιγραφὴ τῆς ἀλευθερίας τῆς γῆς απὸ τὸν κατακλυσμόν.

Τότε τὸν ἥλιον γνέφει,

Νὰ διψέῃ αὐτὸς τὰ νέφη.

Βροχὴ νὰ σταματήσῃ,

Αέρας μὴ φυσήσῃ·

Καὶ τὰ νερά δὲ συρθοῦνε,

Στὸν τόπον τους νάλθοῦνε·

Κ' ἡ θάλασσα γαλήνη,

Εἴπεν εὐθὺς κ' ἐγίνη·

Κ' εὐθὺς ἡ γῆ ἐφάνη

Μὲ νίκης τὸ στεφάνι.

Εἰς τὸ λουτρὸν ἐμβῆκε

Σὰν νύμφη αὐτὴ καὶ Ἐγήκε·

Αἰτία ὅπου ἡ θίλασσα πάντοτε συγχύεται.

Κ' ἡ θάλασσος εἰδός ἐμπρός της,

Ποῦ Ἐγήκε πάλ' ὁ χθόρος της·

Κι' ὥμοσε πάντα νάχῃ,

Μ' αὐτὴν τὴν γῆν ἀμάχη.

Τῆς γῆς ἡ ἀμαρτία

Κι' ὁ φθόνος εἰν' αιτία,

Ποῦ φέρειν τὰ στοιχεῖα,

Σὲ τέτοιᾳ δυστυχίᾳ.

Αἰτία τῆς μάχης τῶν στοιχείων καὶ πάντων τῶν κακῶν, στίχοι ἑκατόντα.

1) Ἐννοεῖ ὀλόκληρον τὸν στίχον καὶ οὐχὶ τὰ ἡμίστιχα· διότι ἀλλως εἰσὶ στίχοι διακόσια.

T E A O Σ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ μου εὑρίσκεται, ἐκτὸς τοῦ παρόντος ἀστείου ποιηματίου, καὶ ἔτερον βιβλιδάριον, κατάλληλον διὰ τοὺς ἀρχαρίους παιδίας, *Nέα Μέθοδος* τῆς *Αγρυπνώσεως* (ἢ Ἀλφαριθμάτων) ἐπιγραφόμενον, συντεταγμένον μὲν ὑπὸ τοῦ κ. κ. Ι. Μαρούδη, ἐκδεδομένον δὲ ἐμῇ δαπάνῃ, καὶ τιμώμενον ἀντὶ λεπτῶν ἐννενήκοντα.

Οἱ προμηθευόμενοι πασότητα τινὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν βιβλιδάρων τούτων ἢ καὶ ἐκ τοῦ ἐνὸς μόνου, θέλουσι μὲν εὑρίσκειν ἀρκετὰ συγκαταβατικὸν ὡς πρὸς τὴν ἔκπτωσιν τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν τιμῆς.

Ἐγ γένους, τὴν 29 Μαΐου 1864.

M. Z. ΠΡΑΚΤΙΚΙΔΟΣ.

Τιμᾶται Δραχμής.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ M. Z. ΠΡΑΚΤΙΚΙΔΟΥ.

ΟΔΟΣ ΡΟΜΒΗΣ. ΑΡΙΘ. 176.

